ÅRET 1789.

(ETT SORGSPEL UNDER GUSTAF IIIs REGERING.) ---------- HISTORISKT-DRAMATISKT FÖRSÖK I 4 AKTER, JEMTE ETT FÖRSPEL, AF PHILIPP J. MEIJER. --------------- SVENSKT ORIGINAL. ---------------- Motto: *Das eben ist der Fluch der bösen That, Dass sie, fortzeugend, Böses muss gebären.* SHILLERS »BRAUT VON MESSINA». -------------STOCKHOLM. HÖRBERGSKA BOKTRYCKERIET, 1858.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken, som tillhör British Library, har scannats av Google Books. Den anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i november 2014 av Bert H.

Konung Gustaf III.

Statssekreteraren Schröderheim.

Hofstallmästaren Essen.

Grefve Ch. Em. Lewenhaupt.

Grefve Axel Fersen.

Friherre Carl De Geer

Kapten Ankarström

Grefve Ribbing.

Grefve Horn.

Polismästaren Liljensparre.

Carl Michael Bellman.

Fru Anna Charlotte Schröderheim.

Fröken Aurore De Geer, friherrens dotter.

Grefvinnan Piper.

Grefvinnan Lantinghausen.

Mamsell Arfvidson.

Scenen tilldrager sig dels hos Mamsell Arfvidsson och i Konungens kabinett, dels i kungsträdgården, hos Fersen och hos Fru Schröderheim.Förord

Hvad som gifvit närmaste anledning till detta dramat tryckning, Sr min Önskan att för allmänheten framlägga detsamma lik tidigt med mitt föregiende arbete t Året 1772», hvar-till det förhåller sig som »SchUtere WaUenstems Tod» till »Die Piccolomini».

Som en af Sveriges utmirktaste skådespelare försäkrade mig att »detta skådespel, i trots af sina stora förtjenster, sk olle sutimsslas på scenen, emedan en Svensk publik aldrig skulle Håla att se Gustaf lll:s, ännu i fullaste gloria bos folket lef-»vande minne så fördunkladt,» vågade jag icke ens att hem-bjuda mitt arbete åt någon Theaterdirektion. Hvad skulle det väl bjelpa att åberopa den ädle, frejdade Adlersparre, den oväldige, fläckfrie

Adlerbetk för min uppfattning af Onstafs historia och karakter, då folkets sympatier ocb antipatier sitta till doms?

Detta arbete Sr ett försök — ocb, så mycket jag vet, det första — att behandla ett Svenskt ämne både fidU dramatiskt och troget historiskt, o» an att någondera delen lider intrång af den andra. Hvad hittills i Sverige på det historiska Dramais område är producerad!, torde lämpligen kunna anses för HjéU tamas Apotkeos. Dessa Svenska hjeltar (ofta af så rent episk natnr som Carl X Gustaf) äro mestadels Gudomligheter, för hvilka ingen måttstock af mensJdiga fel och lidelser passar; och denna historiskt dramatiska afart är, medan den inbillar sig gifva näring åt fosterlandskärleken, dock i sjelfva verket endast egnad att smickra folkets sympatier och underblåsa folkets för* domar. Den virar ständigt nya lagrar om de af folktron —» icke af historien prisade regeaterna; och om man finge trodessa dramaturger, hade Sverige aldrig varit lyckligare 8n under Carl X Gustafs, den tolfte Carls och den tredje Gustafs spira!*)

Ja! mitt arbete skulle uthvisslas; ty huru skulle väl publikens af s. k. fosterländska toners musik alltid smekta Öra vara mottagligt för historiens allvarsamma sanningar och maningar} som borde genom det Svenskt-historiska Dramats mun utbasunas för nationen?

För alt förekomma allt missförstånd, får jag här fästa uppmärksamheten på, att jag kallar mitt arbete blott ett försök, som måste bedömmas mera efter hvad det vdat, än efter hvad

det åstadkommit.

Hvad jag vdat har jag nyss nämnt; och för detta ändamål trodde jag mig göra det lämpligaste valet, då jag till ämne för mitt drama tog »tjusarkonungens» brokiga lefnad.

Betraktar man nämligen mina skådespel, »1772» och »1789», i sammanhang, så finner man deras innehåll och grundtanke vara Gustafs historia, sådan den upprullar sig för den fördoms-frie forskarens blick.

Låtom oss derföre i största korthet rekapitulera denna lärorika historia. !

En ung, eldig och snillrik konung, utrustad med en högre grad af sjelfbeherskniug och förställningsgåfva än någon annan, beslutar att befria sitt fosterland från partistridernas och korruptionens förderf, hvarunder landet suckar. — Verkligen tycks det, som om från början endast en ren och helig ifver för fosterlandets väl hade föréstafvat Gustafs åtgärder, men medlen vöro förkastliga och ledde derföre till hans fall. Han segrade

‘ ‘ *) Från de Svenskt-historiska dramer, som hylla en falsk patriotism,

ftr-Blanches ”Engelbrecht och hans Dalkarlar” ett undantag. Detta drama Ar likt dess historiske hjelte genomglödgadt af den renaste och heligaste fosterlanciskärlek. — Svenska historien är lyckligtvis icke så fattig på män af äkta fosterländska dygder, att dramatiken skulle behöfva hylla som sådana regeptemas ofta stora personliga men för folket förderfliga egenskaper och lyåande fel, såsom tapperhet i förening med äregirighet och eröfringslystnad% oförvägenhet utan klokhet^ och snille utan kar akter.genom korruption, genom hopslående om röster, (Sheridan berättar t. o. m. om en konstgjord hungersnöd, för att i ännu högre grad hetsa folket emot Ständerna) alltså genom samma korruption som han ville bannlysa! — Allt var fröjd och gamman! — Nationen, alltid barnsligt-sangvinisk i sina förhoppningar och illusioner, hlef hans smickrare — och dermed hans onda genius, liksom han nationens. — Den fria pressen fängslades. — Ett lyckans bortskämda barn, ville Gustaf icke längre höra sanningens röst — skall man då undra öfver, att den menskliga svaghetens arfsynder, fåfänga och egoism, snart vunno så öfverhand bos honom, att han betraktade folket blott som en nolla och konungen som den etta, genom hvilken den förra först får sitt värde! Han slösade bekymmerslöst bort folkets välstånd'och aktade icke på dess nöd. --------Men hvartill bå-

tar det, att tycka sig en Gud, då vi af allt inom och utom oss ständigt påminnas att vi dock blott äro mennisJcor! Gustaf saknade, för den roll han ville spela, nervus renm — penningar! »Konungen,» säger Fersen' (I Akt. ,6 Scen) »utan utsigt »att af Ständerna få beviljade de medel, han behöfde till skul-»dernas betalande, störtade sig, som en förtviflad spelare, i »ett vådligt krig — förväntande ära och penningar af detta »tärningkast. — Anjalaförbundet spelade visserligen den be-»räknade vinsten ur hans hand, men ock på samma gång ur »vår!

Och ändå skulle Gustaf vinna spelet! Danskarnes infall »och folkets hänryckning Öfver konungens mod och rådighet »kommo honom till hjclp. Gustaf är ej mannen att låta kon-»jonkturerna gå sig ur händerna. Tillfället var gynsamt att »göra hela Adeln ansvarig för hvad några Officerare felat, att »ånyo uppägga de ofrälses hat mot oss — och i dag stå vi »ensamma, en utbruten del af nationen, emot både folket och »konungen!» Nu insågo så upplysta statsmän som Forsen och Frietzhy, patrioternas och oppositionens chefer, alltförväl, att man måste gifva efter för att undvika en fullkomlig och vådlig brytning; man var icke obenägen arrangera kungens de-rangerade affärer, men fordrade S nationens vägnar en öppen redogörelse för kungens enskilda och rikets gäld, för att icke bringa onödiga offer. Men hur' skulle en Gustaf, sådan han nu blifvit, beqvöma sig till sä förnedrande v il kor, — en synda-bekännelse i En annan men niskans arfsynd — falsk blygsel förbjöd det! Man tar hvad man icke/¿r, det är lättare! — Det gick 72 som en dans, b vårföre skulle det icke lika sä väl gä för sig 89? För att åstadkomma penningar behöfdc han en-välde och för att åstadkomma envåldet måste tidehvarfvels största män rödjas ur vägen! Det ena som det andra gick ocksä verkligen likasom 721 Samma korruptionsmedel, samma theater-kupp! Samma låtsade omkytlighet emellan demokratiska och aristokratiska tänkesätt! Så var då ändtligen hans högsta mål uppnådt! Han stod på höjden af sin makt, sin lycka — och på branten af sitt falll Så var den tredje Gustafs historia — och blir kanske åfven den tredje — Napoleonsl

Ännu ett ord em mitt helt och hållet på Svenska författade arbetes sjelfskrifna brister. Det vore mera än underligt, om detsamma icke bvimlade af Germanismer, oegentliga uttryck och ett i allmänhet ovigt uttryckssätt; — men jag föredrog dessa brister framför faran att utsätta mig och mitt drama för det missöde, hvilket, som bekant, träffade »Året 1772», förelöparen för »Året 1789»,

Må kritiken för Öfrigt utdömma mitt försök, — jag skulle icke alls vara ledsen deröfver, om blott denna dom skulle gifva anledning att tala ett aUvarsamt ord om Svenska Theatems väsende och bestämmelse till folkets skola,

Stockholm den 20 Oktober 1858.

P. J. M.FÖRSPELET.

Hos Mamsell Arfvidsson. Ett fantastiskt utsiradt rum. Sfan hö-rer stormen hvina och ett döfvande larm afhundars gläfs och foglars skrän; bland de sednare äfuen en gök, tom ropar sitt huka.

Mamsell Arfvidsson (sitter ocli stirrar på elden). Tyst, Murre! tyst foglar! (de tystna) Hur glupskt elden utsuger vedens märg! det sprakar och prasslar! veden förtär den himmelåtsträfvande ilamman, den sjunker och sjunker — så glimmar det — och af alltsammans återstår blott en liten hög aska! Lifvets bild, ungdomens passioner — flamman förtär — och en liten hög aska återstår! Ack! äfven under detta bröst har en gång ett hjerta klappat, som af passionernas eld lades i aska! Hvem skall tro, att äfven den fruktade, snart hundraåriga spåqvinnan, nu ihop-krupen till ett benrangel, ien gång kännt sitt hjerta klappa varmt och älska menniskorna! (vildt skrattande) Ha-ha-ha! En späqvinna! och kunde icke spå sig sjelf, att hon skulle bedragas, hånas förnedras, trampas i stoftet och slutligen nödgas gripa till tiggarstaf-ven. Jag såg hur alla böjde knä för afguden Guldet, för guld kunde man köpa dra och alla verldens njutningar! för guld öppnade sig alla portar! Jag ville bli rik! Jag började älska guldet, som jag förut föraktat, med girighet; jag började hata menniskorna så djupt, som jag förut älskat dem högt! O! de äro icke värda bättre! Jag började sp3, och — till min egen häpnad — slogo mina spådomar in! Jag sålde för eländigt guld min odödliga själ! Jag skulle biifva ett redskap i Polisens händer. Derifrån hemtades till endel mina ingifvelser, mitt vetande, min förtrolighet med personer och förhållanden, som slår med häpnad de enfaldiga! Mitt rykte steg! Jag reste mig en thron på menniskornas vidskepelse! De dåraktiga! De förneka Gud och tro på spöken, skryta med upplysning, som Voltaires och Rousseaus lärjungar och lyssna med ängslig, spänd uppmärksamhet till spåqvinnans uppenbarelser. Så dyrka de på samma gång Gud och djef-vulen! Sina framtida öden vilja de utforska och glömma den flyende stunden, blinda för ögonblickets faror, som insnärja deras fötter och bereda dem en säker undergång! Rycka vilja de från framtiden det ogenomträngliga täckeise hvarmed vår omsorgsfulla moder, naturen, välgörande höljt den gryende dagen! Men är denna slöja verkligen ogenomträngligt Jag sjelf famlar i mörkret och vet intet svar på frågan! Tillåter kanske den Allvetande, att en flik af slöjan lyftes

— men alltid till mehn och förderf för den fräcke nyfikne! Jag tycker mig bedraga menniskorna — men mina spådomar slå in! Jag tycks väl ha dessa spådomar i mitt våld — och häpen måste jag bekänna, att uttyd-ningen för det mesta icke hör mig till; — jag känner hur den lede fienden talar ur mig för att fresta och förföra och draga menniskorna till afgrunden! Jag spår rikedom — och den föruärfvas— genom brott: — jag varnar för den stundande faran — den skall förekommas genom brott — och faran är verkligen för handen! O, förbannelse öfver denna existens, som uppkallar olycka öfver tusende ock aldrig gjort någon lycklig! Klockan slår tolf. Hör! midnatten är inne! Stormen hviner, det är ett oväder, som om helvetet lössläppt sina legioner! Ingen lär komma mera! Jag söker min bädd utan att få hoppas sömn och hvila. Vilda fantasier jaga hvarann i min hjerna. När skall ändtli-gen dödsengeln komma till min frälsning. Jag är så utledsen vid detta lifs äckliga gyckelspel! (hunden morrar) Ändå någon! (tre slag på dörren) Polisens signal ! (hon trycker på en fjeder bredvid sig; dörren springer upp) Se, Herr Polismästarn i högst egen person på denna nattliga timma! hvad kan det betyda? Kanske jag skall spå sjelf va Lagmannen?s

Liljensparre (ironiskt). Gör sig icke något besvär, mamsell Arfvidsson! Mamsell vet att äfven jag är en spåman, som, fast icke kommunicerande med andar, ofta nog inspirerar mamsell!

Mamsell A. Och Herr Lagmannen gör sig sjelf besvär på denna timma, under denna förfärliga natt, för att gifva mig vissa vinkar — det bådar något vigtigt —

Liljensparre. Ni har straxt att vänta ett besök

— den högsta ära som nånsin vederfarits ert tjäll! — Hans Maj:t sjelf, åtföljd af Hofstallmästaren Essen, skall genast infinna sig här — naturligtvis maskerad och i fullständigaste incognilo.

Mamsell A. Konungen skall komma — till mig!

Liljensparre. Jag underrättar er derom för säkerhets skull, (ironiskt) i fall nemligen er stora spådomskonst skulle lemna er i sticket!

Mamsell A. Hvad har Herr Lagman att befalla mig?

Liljensparre. Att ni genomskådar Konungens mask, skall föröka hans tillit till er konst. Kungen återkommer just nu från kriget — han tycker om smicker. Ni skall smickra honom. — Stora planer hvälfva sig i hans hufvud. — Ni skall förkunna honom deras lyckliga utgång och undanrödja hans betänkligheter — och låt mig sörja för resten! (lyssnande) men tyst — jag hör en vagn rulla — det är Konungen. Adjö, höga Pylhia — (halfhögt, ironiskt) i Polisens tjenst! (Liljensparre går.)

Mamsell A. (stiger upp och ser efter honom, med vrede). Du tror mig vara dill verktyg, usling! men du är mitll Du tror dig ega rättighet att håna mig!

— ve dig; äfven din timma slår! (slag på dörren, som öppnas som förut.)

MAMSELL A. KONUNGEN. ESSEN (båda maskerade).

Mamsell A. Hvad söken J hos mig, främlingar?

Essen. En främmande Adelsman, Mamsell Arf-vidsson, som önskar ur er mun förnimma det öde, honom väntar.Mamsell A. Hvad driffer honom tiii en sådan begäran?

Essen. Vettgirighet —

Mamsell A. Kalla det straffvärd nyfikenhet.

Essen. Mamsell, vi ha icke kommit hit för att katekiseras! Vill ni betjena honom med er konst eller icke?

Mamsell A. Jag vill icke neka det — men var-nar en hvar i förväg.

Essen. Väl! Vi äro varnade och förnya vår begäran.

Mamsell A. Ske då er vilja! (hon slår ur en kittel, som står på elden, kaffesura pen i en gryta och ställer den

emellan sig och herrarna på bordet. Konungen betraktar den med uppmärksamhet) Ser du, främling, hvilka bilder denna yta afspeglar?

Konungen. 'Jag ser en doftande bouquet, hvaruti jag tycker mig igenkänna riddarsporrar och svärdsliljor•, gullspiror och heliotroper!

Mamsell A. Du misstar dig icke! I sanning en vacker bouquet af ridderlighet och tapper hel (betraktande Konungen, forskande) en gullspira och den kung-liga heliotropen med städse mot solen vändt ansigte.

Konungen (flat, leende). Ni ger mig ett lysande bevis på Er honst, mamsell A. — men låtsa icke derom.

Muisell A. Behagade Ers Maj:t observera, hvil-ket löf, som slingrar sig genom dessa blommor?

Konungen. Jag tycker mig se löf af ek med sina bugtiga och lagerlöf med sina långa, smala blad.

Mamsell A. Hell dig, min Konung! lysande segrar skola åtfölja din ridderliga och din gyllene spira! — men se — ytan förändras; den visar nuen vase med fulla ax — men hastigt försvinner den och — (hon tystnar och vänder sig förfärad bort).

Konungen. Hvarföre afbryter ni Er uttydning, Mamsell A? Er min förråder oro, bekymmer!s

Mamsell A. (med feberaktig ångest). Jag bönfal-ler hos Ers Maj*t att inte fråga mig mera, ty jag vet ingenting —

Konungen (häftigt). Ni döljer sanningen, Mamsell! Jag befaller Er tala!

Mamsell A. Sanningen, Sire ?! Men min konst är bedräglig — hvad jag ser och tyder är blott inbillningens foster!

Konungen (tittar i grytan). Och hvad ser ni dä så farligt, Mamsell! Af växterna jag här ser känner jag blott få — cactus, malört, och den här tycker jag mig hört kallas dag och natt.

Mamsell A. Så är det, Ers Maj:t! lyckan vex-lar som dag och natt. Af dag blir natt! Här finnes verkligen tillsammans den slickande cactus, den bittra malörten, den efterhängsne kardborren, giftväxterna odört, bolmört och källarhåls och växterna i midten kallas blodrot och Christi blodsdroppar!

Konungen. Och betydelsen af allt det der?

Mamsell A. Förräderiet vakar! Var på din vakt, Konung!

Konungen. Jag vet att ni har rätt, Mamsell A. — Förräderiet vakar verkligen, men snart hoppas jag hafva krossat dess hufvud för alltid! Men skall er varning medföra något resultat, så måste jag också veta när den öfverhängande faran hotar, jag tyckte att Er konst har lofvat mig en lysande seger öfver mina fiender.

Mamsell A. Den skall icke uteblifva —

Konungen. Och när hotar faran?

Mamsell A. (efter något betänkande). Csesar! frukta medlet af Mars tnfinad!

Konungen (leende). Jemförelsen med Ceesar är smickrande, men Caesar blef i medlet af Mars månad mördad, — jag vill icke hoppas, Mamsell A., att ni spår mig ett lika öde?

Mamsell A. Jag vet ingenting, Sire! Mina kunskaper om menniskornas framtida öden äro blott instinkt — och instinkten tar ofta fel!Konungen (häftigt). Men jag ri//, jag måste veta mera eller jag gör för alltid slut på detta gyckelspel, detta näste för vantro och vidskepelse!

Mamsell A. Ers Maj:t gör hvad Ni behagar — men jag kan icke säga mera!

Konungen (vredgad till Essen). Kom, Essen! låt oss gå! (göken i buren börjar ropa kuku.)

Mamsell A. (räknande gökens rop). Tyst! Ett, tu, tre! fogeln tiger — Nu tror jag mig kunna tillfredsställa Ers Maj:t! Tre år härefter! Vi skrifva i dag 1789 — således, Sire i medlet af Mars mänad 1792! (det bultar på dörren).

Konungen (liksom i tankarna). 1792!

Essen. Ers Maj:t, det klappar!

Konungen (liksom uppvaknande). Kom! bort ur denna kula! (till Mamsell A.) Finnes en annan utgång härifrån?

Mamsell A. (öppnar en osynlig dörr). Om Ers Maj:t behagade stiga ner denna lönntrappa! (Konungen och Essen skynda ut; förnyad bultning) Hvem begär inträde?

Ribbings röst (utifrån). Öppna, Mamsell A.! goda vänner! Grefvarna Ribbing och Horn jemte kapten Ankarström! (dörren öppnas som förut.)

RIBBING, HORN och ANKARSTRÖM inträda.

Horn (till hälften drucken). God morgon min gumma lilla! Huru står det till med helsan och kärleken? (Han närmar sig henne, sjungande) ”En kyss från dina läppar” —

Mamsell A. (sträcker mot honom tvenne pistoler, som hon tar på bordet). Ett steg till, förvägne — och du är dödsens barn!

Ribbing (ställer sig framfor Horn). Jag ber om tillgift för hans förseelse, Mamsell A., han är icke mägtig sig sjelf.

Mamsell A. (låter pistolerna sjunka, men fixerar dem med mörk uppsyn). Och hvad viljen J nu hos mig? Söken J, efter en genomsvärmad natt, en ny re-telse uti att läsa i ödets bok! Den har kanske ingenting roande att förkunna Er! Det är bättre att J gån härifrån!

Ankarström. Låt oss icke vedergälla Grefve Horns obetänksamhet, Mamsell A. jag åtminstone insisterar att ur er mun förnimma mitt öde.

Ribbing. Åfven jag —

Horn. Och jag vågar bönfalla om ett bättre öde än jag har förtjent af er Mamsell A.

Mamsell A.' (slår kaffesump ur kitteln i grytan). Hvad tycks ni se, Kapten Ankarström?

Ankarström. En äng beväxt med klöfver.

Mamsell A. (ser på de tre männen). Klöfvern häntyder på eder inbördes vänskap och det gemensamma öde, som väntar Eder.

Ankarström (ser på de andra). Hvad Sägen J, vänner? Jag hoppas oraklet ljuger ickel

Ribbing (räcker Ankarström sin hand). Det förkunnar sanning!

Horn (likaledes). Jag är viss der på.

Mamsell A. (som under tiden slagit på ny sump och ser på den, vänder sig med häpnad bort). Hvilken förfärlig syn!----------

Ankarström (som tittar i grytan). Hvarför förskräcks ni, Mamsell A.? Väntar oss ett så olycksdigert öde? Jag ser här blott bolmört, kardborrar, källarhåls.

Ribbing (äfven tittande i grytan). En Christi blods-droppa!

Horn (likaså). En dag och natt och malört —

Mamsell A. (för sig). Barmhertige Gud! Alldeles öfverensstämmande med konungens öde! Hotar faran från detta håll?

Ankarström. Få vi nu be om uttydningen af hvad vi se!

Mamsell A. Ve eder tre, högförrädarei J Ao-ten, men J ären ock hotadelHorn (skrattande). Ha-ha-ha! Vi högförrädare! Den gången skjöt ni riktigt bom, moster Sibylla!

Ribbing (leende). Med all aktning för er konst, Mamsell A., så tror äfven jag att ni denna gång misstagit er!

Ankarström (för sig). Hvem vet!

Mamsell A. Gud gifve det!

(Ridån faller).

FÖRSTA AKTEN.

På Stockholms Slott,

FÖRSTA SCENEN.

ESSEN och SCHRÖDERHEIM.

Essen. Jag känner mig oändligt lycklig~att ha kunnat vara kungen ständigt följaktig, att ha varit i tillfälle att beundra hans stora egenskaper, hans ojem-förliga présence d'esprit, som räddade Sverige från undergång. Utan rast och hvila gick resan till Datante; der talade han till folket, hvilket med hänförelse slöt sig till honom och svor att med lif och blod skydda kungen och fäderneslandet; derifrån begaf sig kungen till Göthcborg, kom dit om natten, fann hela staden i största bestörtning och kommendanten Durietz redo att kapitulera med Danskarna. Aldrig har någon konung visat sig större i farans stund än Gustaf här. Han afsatte Durietz, hänförde Götheborgs borgerskap, hvilket icke skydde något offer, påskyndadade alla dittils vårdslösade försvarsanstalter, samlade 7,000 man, under det frikorpserna från Dalarne inryckte i Wermland; och då prinsen af Hessen uppfordrade staden att gifva sig, svarade kanonernas dunder.

Schröderheim. Jag igenkänner häruti fullkomligt min Konung Gustaf; men i trots af alla dessa stor-artade och berömvärda ansträngningar, hade Götheborg säkert icke förmått att i längden uthärda striden mot den öfverlägsna fienden.

Essen. Afven kom oss engelska sändebudet Elliot till hjelp, som en räddare från himlen. Denne, understödd af preussiska sändebudet, medlade fred.

Schröderheim. Och hvilket intresse hade väl England och Preussen uti att fordra fred?

Essen. Dessa makter tycktes föga belåtna med krigets afbrott i Finland. Afundsjuka på Rysslands yäxande makt och förstoringsplaner, vilja de hålla kungen händerna fria till fortsättning af kriget med Ryssland.

Schröderheim. O! detta olycksaliga krig; äfven hvarje seger vore ett nederlag för oss. Och hvar-ifrån taga medel dertili?

Essen. Den stundande riksdagen skall bevilja

dem.

Schröderheim. Hm! hm! den stundande riksdagen! Jo, det är ju sant, vi ha nu riksdag!

ANDRA SCENEN.

DE FÖRRE. KUNGEN (som inträdt obemärkt under de sista orden).

Kungen (vid bästa humör, klappar Schröderheim på axeln). Ja, nu ha vi Riksdag, min kära Elis! just j?u; foi de gentilhomme! "George Dandin, tu Tas voulu". Så länge du och hela landet och förnämligast de så kallade patrioter yrkade på riksdag, vägrade jag, stod jag fast som klippan i hafvet mot stormarnas dån, men nu längtar Sveriges räddare sjelf att tala ett ord med sitt folk.

Schröderheim. Ers Majrts nyss förvärfvade lagerkrona och odödliga förtjenst om fäderneslandets räddning gör momangen för ständernas sammankallande till den lämpligaste för genomförande af alla de planer, som Ers Maj;t har i sinnet.Kungen (leende). Tycker du det, Elis? Jag tycker det sjelf! Jag har misstagit mig en gång i dylika förutsättningar, det var riksdagen 1786; genom bitter erfarenhet har jag Gudilof emellertid kommit till riktigt erkännande af min ställning till Adeln och Folket; 1772 folkets afgud som den, hvilken återgifvit Sverige ordning och lugn efter partiernas besegring, som sön-dersleto fäderneslandet, vandrade jag, medveten af mina förtjenster, obeirrad min bana! Jag ville gifva mitt folk en lysande ställning bland Europas makter, mitt hof blef det gladaste näst efter det af Versailles; jag beskyddade konsten och vitterheten, hvilka för första gången funno sig

hemmastadda i Sverige; — genom theatrarna ville jag äfven bereda folket nöje och angenämt tidsfördrif; allt det der kostar pengar, det är sant, och Icke obetydliga skulder hade jag kontraherat — men hvilket lappri mot det jag derför åstadkommit ! Jag hade räknat på folkets tacksamhet, men föll 86 som från skyarna, då en förfärlig oppositionsliga, under benämning "Patrioter", samma partiandans hy-dra, hvilken jag med 72 ansåg för alltid tillintetgjord, höjde sitt hufvud.

Schröderheim. Jag vågar likväl replicera Er Maj:t, att Patrioterna ha ringa slägttycke med frihetstidens Hattar och Mössor; korruptionen är hos Patrioterna bannlyst; jag vågar till och med tro, att det är ett uppriktigt, om ock missförstådt nit för fäderneslandets bästa, som dikterar deras mått och steg.

Konungen. "Rien que facon de parler, cher Elis"! Den gamla partiandan glöder ännu under askan! Du vet, att jag efter dessa yttringar af opposition på riksdagen 86 icke ens vågade framlägga vår bryds^mma penningeförlägenhet och afskedade Ständerna hals öf-ver hufvud! Likväl behöfde jag pengar, mycket pengar! "Que faire"? Jag kastade mig på Ryssland, då på Finska sidan alldeles utblottadt på försvarsmedel, för att tvinga det genom öfverraskning till en för mig och Sverige ärofull fred. Jag ville på detta sätt anskaffa de bristande tillgångarna och imponera på den oroliga Adeln. Finska arméens upprorsanda tillintet-gjorde mina planer; jag såg mig öfvergifven från alla sidor, "a la portée de la bonne ou mauvaise volonté de 1'armée". Jag kände kronan vackla på mitt huf-Yud, spiran svigta i min hand; jag ämnade abdikera och hädanefter lefva som privatman i Frankrike; jag betraktade mig som fånge, och jag fann det obegripligt, att icke den upproriska arméen begagnade sig af sin fördel öfver mig. Men nej! Underrättelsen om Danskarnas infall på vestra kusten kom till mina öron. "Ha, jag är räddad;" "je suis sauvé" utropade jag! Jag kände mina Svenskars patriotiska anda; nu, då det gällde att möta en fiendes anfall, skulle det hän-ryckta folket icke öfvergifva mig; jag hade icke misstagit mig; jag blef fäderneslandets räddare!

En Kammarherre (anmälande). Hans Excellens, Generalen Axel v. Fersen anhåller underdånigast att få uppvakta Ers Maj:t!

Konungen (misslynt, till Essen). Jag vill inte se honom! Af visa honom på lämpligt sätt, Essen!

Schröderheim. Får jag underdånigast supplicera hos Ers Maj:t att Ni måtte emottaga Fersen och höra hvad han har att säga! Han är landets och Riksdagens inflytelserikaste man!

Konungen. Och just derföre vill jag icke se honom. (till Essen) Afskeda honom och afvakta mina befallningar i rummet bredvid, Essen! (Kammarherren och Essen gå).

TREDJE SCENEN.

KONUNGEN. SCHRÖDERHEIM.

Konungen. O, denne Fersen! Hvem befriar mig från denne orm! Y772 af mig ånyo inkallad i Rådskammaren, nedlade han sitt embete efter ett års tid.

Schröderheim. Af förtrytelse öfver den obetydlighet, hvartill detta embete sjunkit.

Kpnungen. Af idel trots; och nu utan offentlig ställning är han oppositionens själ. 1786 genomkor-sade han mina plantr, oeh nu förbereder han sig till

striden mot mig på denna riksdag.

Schröderheim. Likväl kan man icke frånkänna honom en klok moderation.

Konungen. Blott alltför klok! Se, Elis, det är just det hvad som mest förtryter mig hos denne man! Han förlöper sig ieke! han håller oppositionen i styr! Vore han lika oförsigtig, som de Geer, Frietzky och andra, så hade jag lättare spel!

Schröderheim. Men vore det i så fall icke så godt att försöka förmå honom till en förlikning?

Konungen. Och du kan tro en sådan möjlig? och om den vore möjlig, vid Gud, jag ville icke ingå i "composition"

med honom! med denne stolte ädling, hvilken numera ensam uppbär Senatens värdighet — denna Senat, i hvilken under frihetstiden hvarje medlem tyckt sig vara en kung! Jag hatar denne Fersen, så som jag aldrig hatat någon! Han talar icke undersåtens språk till mig, det äF som om en Vågrc seuve^ rain talte till den mäktigare. Han brottas med mig em spiran!

Schröderheim. Får jag underdånigast fråga, hvil-ken plan Ers Maj:t har uppgjort för denna Riksdag?

Konungen. Jag måste ha pengar! Ständerna skola garantera rain skuld och bevilja sin gärd till fortsättning af kriget med Ryssland!

Schröderheim. Sannerligen icke det lättaste att åstadkomma!

Konungen. ”Vous croyez”? men jag, cher Elis, har förberedt saken. Jag har exciterat de ofrälses hat mot Adeln, den måste uppbära äfven skulden för An-jalaförbundet och officerarnes uppstudsighet i Finland.

Schröderheim. Så torde gissningen, att den under titeln ”Bref från Fin land” mot Adeln riktade broschyren icke varit obekant för Ers Maj:t, komma sanningen nära.

Konungen (leende). Mycket nära, cher Elis! Jag bryter med Adeln ”pour jamais” och kastar mig i de ofrälses armar! Inga Riksdagar mera! högst Riksdags-uUkotter, som bli villiga redskapev i min band. Ett Sekret utskott behöfver jag redan under denna riksdag i Den ömtåliga penningefrågan och Fikets brydsamma ställning få icke komma under Ständernas öfverlägg-ning.

Schröderhbim. Det torde likväl icke låta göra sig så lätt.

KoivuisGEft. ”Soyez sans souci, mon cher.” Borgareståndet håller med mig; Presterna köper jag ; Bönderna mutar jag och Adeln kufvar jag: men råd mig, Elis, hvem jag skall göra till Landtmarskalk, på detta val beror mycket,

Schröderheim. Jag skulle våga proponera Ers Maj:t Er egen handsekreterare, den oväldige och Ers Maj:t tillgifne Adlerbeth.

Komjisgen (ieende). Adlerbethl Non! Il est trop peu de bêle.

Schröderheim (leende). Således bör Landtmar-skalken absolument vara ”une bète”, ett dumhufvud.

Koisui\ge.>. Och dertill på köpet en kruka, ”car tel est notre plaisir”.

Schröderheim. Då vet jag sannerligen icke att föreslå Ers Maj:t någon lämpligare person än Grefve Charles Emil Lewenhaupt.

Komjkgein (knäppande med fingrarna). ”Foi de gent: Voila notre homme! Lewenhaupt blir Landtmar-skaik! Låt honom genast komma till mig.

Schröderheim. Jag skyndar att fullgöra Ers Maj:ts befallning.

Konungen. Ännu ett! Det finnes en för mig ömtålig punkt, som under riksdagsförhandlingarna ej får vidröras — Du förstår?

Schröderheim. Fullkomligt, Ers Maj:t, att emot författningens lydelse ha börjat ett anfallskrig mot Ryssland.

Konuisgen. Så laga nu genom vänner och vänners vänner, — naturligtvis ”/h Bourse à la main”, att hela frågan kringgås så, att Ständerna i stället beslutaen Tacksägelse-adress för mitt försvar af rikets gränser.

Schröderheim. I sanning — ett kinkigt uppdrag!

Konungen. En pröfvosten för ditt snille! —Men

— för att komma från det ena till iet andra — och på ett ämne, kära Elis — obehagligt för mig — ömtåligt för dig.

Schröderheim (förvånad). För mig, Ers Maj:t? Skulle mina fiender —

Konungen. Fiender skola aldrig kunna skada dig hos din konung — ty jag känner allt för väl ditt nit, din trohet, — men, som jag under min bortovaro hade mina ögon fästade på äfven det ringaste föremål i Stockholm, såg jag med misshag, Elis, alt förtal och fronderie emot min konungsliga person har sitt tillhåll i ditt eget hem.

Schröderheim (bestört). Hos mig, Ers Maj:t?

Konungen. Du har hört det! Din hustru är qvick och belefvad — men en liten Satyr; — begagna ditt välde som make och husbonde! — och vid min onåd!

— må hennes pikanterier och speord hålla sig inom tillbörliga gränser!

Schröderheim. Men jag försäkrar Ers Maj:t —

Konungen. Försäkra ingenting! Jag känner HÖns-kotteriet, som församlas hos dig, och som gjorde bättre i att sköta sina hushåll än att lägga sig i politiken. Jag älskar ”Esprit”, men icke på bekostnad af Majestätet, som 'bör vara heligt för undersåten!

Schröderheim. Ers Maj:ts önskan-----------

Konungen. Kalla det heldre befallning; — jag önskar aldrig mera behöfva återkomma på detta obehagliga ämne! ”Adieu et soyez sage, mon cherln (Schröderheim går).

FJERDE SCENEN.

KONUNGEN ensam, sedan ESSEN.

Konungen. Foi de gentilhomme! Jag vill göra slut på detta kärringsqvaller! Det är mig ej mindreförhatligt än patrioternas arrogans och demokratiska syften! (Han ringer; Essen inträder). Huru upptog Fersen min befallning att afvisa honom?

Essen. Med lugn uch värdighet, som alltid, Ers Maj:t.

Koisungen (förargad). Skall det då aldrig lyckas mig att drifva honom ut ur sin sinnesjemnhet, bakom hvilken han förskansar sig, som räfven i sitt bo! ”mais attendonsP jag säger med Figaro: ”Vill ni dansa, bäste herr grefve, skall på min cittra jag spela för er! — Vet du, Essen, att hexans spådomar gå ständigt omkring i hufvudet på mig, att jag förgäfves söker ro och sinneslugn!

Essen. Jag bönföll ju, ehuru förgäfves, hos Ers Maj:t, att underlåta denna visit hos Mamsell Arfvidsson.

Konungen. En lysande seger och triumf öfver mina fiender har hon lofvat mig. — Men hon varnade mig för en öfverhängande fara, som skulle inträffa i Mars 1792! Från hvilken sida, tror du, att denna fara kommer?

Essen (med värma). Från ingen, Ers Maj:t! — så vida Ers Maj:t icke sjetf frammanar den genom falska steg till följd af skuggrädsla — och fantas-magorier! Jag bekänner att jag är en främling för min lid och detta århundrade. Jag hatar af allt mitt hjerta den fransyska filosofiens ateistiska rigtning, som i sin materialistiska tendens vill upphöja den bräckliga menniskan till den axel, kring hvilken hela skapelsen hvälfver sig, och icke vill medgifva, att en högre ordnande ande — en försyn ingriper i verldshjulets gång, och hur samma århundrade kunnat göra en Cagli-ostros och S:t Germains uppträdAde möjligt, huru filosofernas ifrigaste lärjungar och dessa fritänkare kunnat hängtfva sig åt en öfvertro på spådomar och ande-skåderi, skall för mig alltid förblifva en olöst gåta.

Konungen. Men erfarenheten hånar all theori! när ha Mamsell Arfvidssons spådomar icke slagit in?

Essen. Man talar blott om, när de slagit in, och tiger med motsatsen; för öfrigt hade jag redanäran nämna för Ers att det ofta beror på osa

sjelfva att göra andras förutsägelser till sanning. Jag minnes från min barndom dessa amsagor, i hvilka trollkarlar förkunnade menniskors kommande öden — och just den väg som de beträdde för att söka undvika olyckan, förde så mycket snabbare till det förutspådda ödets fullbordan.

Konungbn. Hos mig har den öfvertygelse slagit rot, att Anjalaförbundet blir för andra gången min olycka, och att

det var derpå, som Mamsell Arfvidssons spådom syftade!

Essen (hastigt). Således har Ers Maj:t beslutit att benåda förbundets officerare.

Konungen. Jag förebrår mig min oförsigtighet att ha gifvit Hertig Carl i sin hand hemliga order att bereda dem tillfälle till flykt — det anar mig att jag kommer att ångra denna illa använda mildhet!

Essen (med värma). Nej, Ers Maj:t! Ers Maj:t skall aldrig ångra det — tusen olyckligas tacksamhet* historiens dom skall värdigt löna Ers Maj:ts ädelmod.

Konungen. Jag tänker, som sagdt, annat om den saken — ”mais qui vivra, verra!” Apropos! du sade mig på hemvägen från mamsell Arfvidsson, att du hade något att bedja mig om —

Essen. Jag fruktar att Ers Maj:t kommer att lycka det alltför dristigt?

Konungen. Tala.

Essen. Jag älskar Ers Maj:t, och den största nåd jag hade att begära, vore att Ers Maj:t vilie blifva min böneman!

Konungen. Och hos hvem?

Essen. Hos Baron Carl de Geer!

Konungen. Vi äro ej riktigt kontanta med hvar-ann; han hör till de så kallade Patrioterna, mitt förord skulle åtminstone för ögonblicket icke hjelpa dig; men — hvem vet — snart kan bladet vända sig — ”A jo pense ä vous!” Hvad är klockan?Essen. Elf va, Ers Maj:t.

Konungen. Följ mig på promenaden. (Båda gå).

(<Scenförändring. Sal hos Fersen.)

FEMTE SCENEN.

En Betjent (går öfver scenen och knackar på en dörr, nr hvilken Fersen kommer ut, anmälande): Herr Friherre Carl De Geer!

Fersen. År välkommen! (Betjenten går; De Geer inträder).

De Gerr (ser sig omkring). Jag trodde mig träffa Pechlin här.

Fersen. Han har låtit anmäla sig sjuk.

De Geer. Ett otvifvelaktigt tecken, att den politiska atmosferen är molndiger, och att ett oväder förestår.

Fersen. Man behöfver ej Pechlins fina näsa för att känna det.

De Geer. Har du träffat konungen?

Fersen. Afvisad, som alltid!

De Geer. Lewenhaupt har skyndsamt blifvit kallad till slottet; han lär vara utnämnd till Landtmarskalk.

Fersen. Så mycket mera skäl att vara på/sin vakt; gissar jag rätt, så behöfver Gustaf en sådan oddga för att kunna så mycket lättare fiska i grumligt vatten.

SJETTE SCENEN.

DE FÖRRA. BETJENTEN.

Betjenten. Kapten Jacob Ankarström! (Fersen ser frågande på De Geer).

De Geer. Det är sant! Jag glömde underrätta dig, att jag bedt honom komma hit för att presentera honom för dig.Fersen (till betjenten). Får komma in! (Be-tjenten går).

De Gebr (sagta till Fersen). En ung man, som en Ca to, som kan bli oss af nytta och skjutas fram att fäkta i avantgardet.

Fersein (missnöjd). Jag finner bekantskapen icke serdeles uppbygglig; jag tror honom mera om personlig hämdlyslnad än patriotiska tänkesätt; han har varit anklagad för majestätsbrott; hans kända hätskhet är en följd af öfverdrifven egenkärlek och omättlig äregirighet, som göra att han alltid anser sig tiltbakasatt. Låt oss vara på vår vakt, De Geer, så att vi icke sammanblanda vår-ärliga, rena och goda sak med de personliga lidelserna! (Ankarström inträder) Välkommen Kapten Ankarström! Återkommen från Gottland för att öfvervara riksdagen?

Ankarström. Jag anser det under närvarande tidsomständigheter för hvarje redlig Svensks pligt att vara på sin plats.

Fersen. Mycket sannt, Kapten — att ”vara på sin plats”, men beklagligtvis tror sig en hvar vara det, dock blott få äro det.

Ankarström (galant). Afsigten med mitt besök hos Ers Excellens är just att af Herr Generalens mogna omdöme förnimma hvilken plats på Riddarhuset jag bör och kan fylla.

^De Geer. Låt oss nu höra, Fersen, hvilken är för Riksdagen din operationsplan?

Fersen. Ingen.

De Geer. Du skämtar!

Ankarström. Eller också är Hans Excellens generad af min närvaro och i så fall aflägsnar jag mig.

Fersen. Stanna, Kapten! Jag talar på fullt allvar, då jag förklarar, att jag ämnar afstå från hvarje operationsplan, från hvarje steg, som kunde tydas som offensift. Jag har uppmärksamt pröfvat den politiska ställningen och kommit till den öfvertygelsen, att för oss i denna stund ingenting annat återstår än att lida och bida.De Geer (utom sig). Nej, jag kan, jag vill ej tro, att Axel Fersen så kan glömma sin frejdade härkomst, den rang han intar, Ridderskapets och Adelns heder och värdighet, att han skulle vilja öfvergifva oss, som äro beredda att under hans banér låta heldre begrafva oss under Riddarhusets spillror, än att fegt tåla den skymf och del hån, som vi dagligen få erfara.

Fersen (med fronisk anstrykning). Om det vore nog att dö för att hjelpa upp en god sak — hvilken ville då icke döl — men, min Herr Baron De Geer, det är kanske svårare att lefva och tålmodigt fördraga oförtjenta oförrätter.

Ankarström. Svårare — visserligen — men månne också värdigare. Svenska Adeln?

Fersen. Afven det, Kapten! Tiderna äro förbi, då den brutala kraften och lysande krigsbragder utgjorde Ridderskapets ära. Klokhet och moderalion; offret af enskilda intressen, offer hemburet på fäderneslandets altare, och lidelsernas kufvande för det allmänna bästas befordrande — allt detta bör gälla för oss mera än vunna segrar. 1772 såg jag frihetstiden — utan klagan och utan saknad — nedstiga i grafven; den republikanska institutionen, som 1720 års män hade grundlagt, var rutten och mogen till undergång genom brist på republikanska dygder. Då 1786 genom slöseri och skulder Konungen störtat sig och riket i fara, uppträdde jag och ifrade mot maktens missbruk 1 och då hade jag ej blott Adeln, nej —hela nationen på min sida; — Konungen — utan utsigt att af Ständerna få beviljade de medel, han behöfde till skuldernas betalande — störtade sig som en förtvillad spelare i ett vådligt krig, förväntande ära och penningar af detta tärningskast. Anjala-officerarnes motstånd spelade visserligen den beräknade vinsten ur hans hand, men ock på samma gång ur vår. Och ändå skulle Gustaf vinna spelet! Danskarnas infall och folkets hänryckning öfver konungens mod och rådighet kommo honom till hjelp 1 Gustaf är ej mannen att låta konjunkturerna gå sig ur händerna. Tillfället var gynnsamt att göra hela Adeln ansvarig för hvadso

några offieerare felat — att ånyo uppägga de ofrälses bat mot oss — och i dag stå vi ensamma, en utbruten del af nationen emot folket och konungen!

De Gber. Derföre är det vår ovilkorliga skyldighet att bevisa vår oskuld, att begära undersökning rörande de försmädliga pamfletter, som gå på lif och heder.

Fersbn. Att väcka passionerna till nytt lif, och gräfva oss sjelfva vår graf — eller tror du att förnuftets språk

förnimmes under passionernas skrän?

Ankarström (ironiskt). Ers Excellens’ mening är således att vår högsta klokskap ligger i o verksamheten, att om vi lägga händerna i kors —

Fersen. Allt bättre än Donquixottader mot vä-derqvarnar; men min mening är att vi glömma lidna oförrätter; och i stället att splittra våra krafter, att hämnas, samla dem för att kunna oböjda motstå stormen som väntar oss, att vi icke ge vika en härs man, motsätta oss all krigsgärd och dermed göra krigets fortsättning med Ryssland omöjligt.

Ankarström. En sådan politik skulle vara god nog mot en ärlig motståndare — icke mot en i/a-chiavellist — som Gustaf.

Fersen (fixerande honom). Och edra egna tankar, Kapten?

Ankarström. Mina tankar? (tvekande). Det finnes bot för allting här i verlden! — blott man drar ut det onda med roten!

Fersen (uppstigande, kallt). Jag är ingen vän af hästkurer, Herr Kapten! Herrarna torde ursäkta mig min tid är afmätt. (De Geer och Ankarström gå; Fersen följer dem till dörren och vänder sedan om).

Fersen (ringer; betjenten inträder). Jag är aldrig mera hemma för Kapten Ankarström! (Betjenten af-lägsnar sig). Han är icke min man; — det ligger en motbjudande beslutsamhet och kallblodighet i hans blick! — Jag har utstakat den bana, som jag har attfölja, — ett lugnt men starkt motstånd, och jag ämnar icke vika af derifrån, hvarken till höger eller till venster (Går).

(Scenförändring, Ho9 fru Schröderheim.)

SJUNDE SCENEN.

(«FVn Schröderheim inträder hvitJdådd och blek, stödd på fröken De Geers arm).

Fru Schröderheim. Tack, min älskade Aurore, för all den omsorg du egnat mig.

Fröken. Hur känner du dig Charlotte?

Fru S. Oändligen väl, nu, men (rysande) så mycket hemskare var det att sväfva emellan lif och död; jag hade föreställt mig det lättare att dö — det var en förfärlig natt, som omgaf mig — att ligga i en evig oföränderlig dvala och alltjemt nödgas tänka på skiljsmessan från allt hvad vi så högt älska på jorden — från en dyr make, från denna lilla hjelplösa varelse, som jag nyss gifvit lifvet och som längtansfullt sträckte sina små armar mot min moderliga famn! O! hvad det var svårt! Men, liksom uppvaknad ur en förfärlig dröm, ser jag allt omkring mig med andra blickar, jag har aldrig funnit verlden så skön, aldrig så högt beundrat skapelsens fägring, aldrig i så hög grad förstått att uppskatta lifvets värde, som i närvarande stund.

Fröken. — men glöm likväl ej att din helsas vård fordrar framför allt lugn, och att häftiga rörelser jätt kunna förorsaka ett recidiv.

Fru S. Hvarifrån skulle dessa skakningar väl komma? Hvarför skulle jag ej vara lugn — så lycklig som jag nu är. Visserligen — hvem kan säga sig vara fullkomligt lycklig — ”mais passons nous lå dessus”, och låt oss nu äfven tala om dina angelägen* heter, barn! Jag skulle vilja se hela verlden lycklig och framför allt dig, min älskade Aurore! Man talar om din snart förestående förlofning.Fröken. — och med hvem?

Fru. S. Med hvem? naturligtvis med Hofstall-mästaren Essen! —

Fröken. — men min far är emot denna förbindelse.

Fru S. Och du sjelf?

Fröken. Utan att älska honom, uppskattar jag hansrhederliga och ridderliga karakter — men min far gillar ej en man, som dyrkar sin konung likt en Gud.

Fru. S. Åfven är det fara värdt, att din förbindelse med honom skulle förorsaka en schism inom familjen.

Fröken. Det är just det, jag fruktar! Kärleken skulle troligtvis med lätthet öfvervinna dylika betänkligheter, men —

Fru S. — och har du, lilla fjolla, aldrig erfarit hvad kärlek är?

Fröken. Menas dermed denna väldiga, allt be-herrskande passion, som uteslutande tillhör sitt föremål, så torde jag, med mitt medfödda lugn, svårligen nånsin lära känna den af egen erfarenhet.

Fru S. Men icke alltid insmyger sig kärleken som brinnande passion i våra hjertan; icke ligger just en jemn och lugn natur utom guden Amors skotthåll — ofta blir den just först till hans skott-tafia; ty kärleken liknar en Proteus i sina mångfaldiga skepnader; den enas hjerta eröfrar kärleken med storm; i den andras insmyger sig skalken under vänskapens, med-lidandets, högaktningens och tusen andra gestalter; och du, min kära Aurore, skulle aldrig hafva sett en man, vid hvilkens anblick du känner hjertat slå högre och dina kinder uppblossa, då han talar till dig? —

Fröken. Aldrig! — men jag vill icke neka, i hvilkens sällskap jag med förkärlek vistas, som jag gerna hör tala, utan att derför mitt hjerta slår högre eller mina kinder blossa.

Fru S. — och denne lycklige, som blott till hälften förmår väcka Donna Dianas hjerta ur dess kalla dvala? — Fröken. År Grefve Ribbingl

Fru S. Hani Denna flammande eld mot din iskyla.

Fröken. Och ofta förskräcks jag verkligen af eldens häftighet!

Fru S. Så äro Essen och Ribbing rivaler, och båda älska dig?

Fröken. Jag hör besök! Tillåt mig att se om vår gemensamme älskling. (Går.)

Betjenten (anmälande). Grefvinnorna Piper och Lantinghausen! (Går.)

ÅTTONDE SCENEN.

FRU SCHRÖDERHEIM. GREFVINNORNA PIPEB och LANTINGHAUSEN.

Grefvinnan P, (med en stel och djup gammaldags nigning). Jag gratulerer Madamel

Grefvinnan L. (likaledes). ”Jeg ligesaa och tacker for hun har gjort oss den aere at lade osa det vide.*

Fru S. (skrattande). Åmnar ni gifva mig till bästa en scen ur Holbergs ”Barselstue"?

Grefvinnan P. Vi skrattade rätt hjertligen åt tanken att återfinna den lifliga, qvlcksilfverlika Anne Charlotte med en gravitetisk matronas värdighet som ”Bar-selkone.*

Fru S. Gud bevare då blott min ”stackels” man för Corfitz svartsjuka, — lyckligtvis har han icke det minsta anlag dertill.

Grefvinnan L. Hur är det nu för tiden med dig, Charlotte?

Fru S. Gudilof bra; men jag längtar riktigt att ånyo komma i beröring med verlden, från hvilken jag under så många veckor varit skiljd. Hur mår vår store komediant?

Grefvinnan P. Han är sig likl outtröttlig i ut-öfning af sitt kall.

Fru S. Det vill säga: som komediant.Grefvinnan L. Ett exempel för många. Konungen koketterar med de ofrälse stånden och Yänder Adeln ryggen. Den rike bryggaren Westman eger betydligt inflytande bland hufvudstadens borgerskap; en sådan personlighet kan just Gustaf behöfva; — han underrättar sig serdeles om Westmans svaga sida och Tår då höra, att han eger serdeles förkärlek för svag-dricka. Kungen befaller Westman till audiens, och under det mest nedlåtande samtal öfverraskas bryggaren af frågan: ”får jag bjuda på svagdricka”? och kungen dricker med kälkborgaren, i trots af den vedervilja han hyser mot denne roturens ”älsklingsdryck.”

Grefviininan P. Konungen är väl underrättad om det knot och den obelåtenhet öfver hans slöseri, som ger sig här

och der luft bland borgerskapet. År det någon person, som på ett eller annat sätt är tongif-vande, så får familjen oförmodadt en bjudning till slottet, och knotet förvandlas i lofsånger öfver Konungens munificens och älskvärdhet.

Fru S. År det då verkligen denne snillrike Gustaf, som kan tro, att denna komedi evigt kan fort-.sättas? Ett onaturligt, konslladt tillstånd, korruptions-medel, som väl för ett ögonblick förmå döfva ett ädelt och olyckligt folks krämpor — men hvilka snart nog måste vakna och då vida smärtsammare. Detta lättsinniga, yppiga, flärdfulla och sedeslösa hof ville jag likna vid en genomskinlig duk å la Don Ranudo, hvarunder för seende ögon folkets armod och uselhet blott alltför mycket framsticker.

Grefviiwan P. Hur länge kan denna komedi vara, frågar äfveD jag. Kungen förmår icke dölja det grundliga förakt, han hyser för de ofrälse; och efter en rådplägning han hållit med sin nya borgerliga kamarilla: Nordinerna, Wallqvist, Ahlman och konsorter, yttrade han till Adlerbeth småleende: Känn Adlerbeth, luktar jag ej efter ”roturen.”

Fru S. Och det är samma kung, som hyllar Adelsinstitutionen till löjlighet och som anser för en regents vigtigaste ärenden att vaka öfver den strän* gaste etikettens upprätthållande.Grefvinnan P. S& höll freden med Danmark på att gå i kras, emedan konungen förklarade det vara under sin värdighet att underteekna fredsinstrumentet med en Prins af Hessen!

Fru S. Gustafs regering började som en Komedi} Nationen var, som följden utvisade, den stackars ”dupe George Dandin”; deruti komedianten fortsätter med mer eller mindre skicklighet sin rol; men då han lät påkläda Svenska soldater Rysk uniform och vid Savo-lax göra ett skenbart infall i Finland för att bemantla sitt anfallskrig mot Ryssland, föll han olyckligtvis med denna farce ur sin röle. Dock, svenska folket, af naturen djupt allvarsamt, skrattade icke; dramats förvecklingar blifva småningom så obehagliga att Gud gifve att det icke slutar som sorg spel! Fast äfven jag ofta nog skattar min dryga del till skämt och löje öfver det som är i grund djupt allvarsamt, så får jag likväl försäkra Er att (visande på hjertat) här gnager en mask öfver fäderneslandets olyckliga belägenhet som under-gräfver min lefnads glädje. Solen glittrar väl på haf-vets yta, men natt och mörker döljer sig derunder. Jag sörjer, mina vänner, djupare än ni anar. Jag känner huru ofta den djupaste melankoli fattar mig — gråtande föll jag i går till min lilla sofvande älsklings fötter och darrade vid tanken: hvad öde mitt barn är förbehållet! En pestlik flägt utgår från thronen, smittande alla samhällets klasser. Olater och förskämda seder, falskhet och förställning emanera från honom, på hvilken allas blickar äro häftade och som blir sin samtids olycksdigre eftersyn!

Grefviixnan P. Och kanske är det icke den minsta olyckan att denna kloak af laster döljer sig under snillets parfym, liksom ormen under rosor.

Fru S. Ja, olyckans höjd! Tjusningens och förtrollningens kraft eger Gustaf i högre grad än någon. Vi dansa på en vulkan, vi stå vid brädden af en af-grund och se den icke; men i det han slår nationen och sin omgifning med blindhet, förblindar han äfven sig sjelf! Han har, som en i intrigen grånad skådespelare, glömt att gå raka vägen, ochföredrar äfven den brokiga, der den raka skalle säkrare föra till målet.

Grefviinnan P. Men ser du icke sakerna för mycket i svart, älskade Charlotte? Ånnu ega vi män, hvilka Icke dela den allmänna förblindelsen.

Grefvuvnain L. Män, sådana som Sofies far, Grefve Fersen, Frietzky, Baron Du vall, Wachtmeister och de Geer.

Fru S. Dem skall aldrig det allmänna förderfvets ström föra med sig, men de förmå ej heller hämma denna ström! Nej! förlorad är denna generation, och blott hos oss mödrar ligger den uppväxandes räddning. Låt oss vara mödrar i ordets högsta betydelse, låt oss vaka öfver våra barn, ej mindre öfver deras andliga än deras kroppsliga helsa; låt oss skydda dem mot det fina förderfliga giftet, som sprider sig från samhällets höjd till samhällets kärna, (med melankolisk tonvigt) och låt oss framför allt gifva våra barn en uppfostran, hvilken berättigar dem till ett stolt medvetande, en fri och ädel sjelfständighet, som utestänger allt lycksökeri och gör dem oberoende af en konungs

— ynnest och nåd!

NIONDE SCENEN.

DE FÖRRA. SCHRÖDERHEIM.

Schröderheim. Bon jour, mesdames! Och du, min lilla Charlotte, Gudilof åter så frisk, så blomstrande;

— men dessa blossande kinders rodnad är ej naturlig — Du synes upprörd.

Fru S. Jag, upprörd?

Schröderheim. Skulle politiska samtal som vanligt hafva bragt ditt blod i svallning? (till de öfrig* damerna) Tag er till vara, mina damer, att J ej genom de vanliga politiska kannstöperier upprören min stackars Charlotte! Hon fattar lätt eld i dylika ämnen.

Fru S. Just derföre är det för mig en tröst att få utgjuta mig i ord.

Schröderhemi (snusar). Hm! — Mina damer, låten icke störa er genom min närvaroy det skulle roamig att en gång med egna öton få höra hvad "Höns* kotteriet? såsom Hans Maj:t behagade yttra sig —' sammankacklar! — (Grefvinnorna uppstigande, förödmjukade.)

Grefvlmun L. Ett yttrande värdigt —en kapun!

Schröderheim (uppstigande, allvarsamt). Mina damer! Jag föfstår tillräckligt uppskatta den äran som vederfares mitt ringa hus genom edert höga besök, men ämnar likväl ej längre tillåta att det under mitt tak föres lastligt tal mot min konung, som — oberoende af den vördnad och underdånighet, han har rättighet att fordra af hvarje undersåte — är min välgörare — och detta namn af välgörare är mig lika heligt som för Er, mina damer, en fars, en makes, en broders. Jag vädjar till edra egna känslor, huru Ni skulle upptaga, om man, i Eder närvaro eller i Edert hem, skulle tillåta sig omdömen som dem, hvilka här om Hans Maj:t, min välgörare blifvit fällda.

Fru S. (med värdighet till Grefvinnorna). Jag ber eder, mina vänner, att låta mig få svara på en förolämpning, som i främsta rummet rör mig, ty jag ansåg mig hittills berättigad att betrakta detta hus äfven för mitt hem.

Grefvi.mnan P. Vi torde vara öfverflödiga för explikationen makarna emellan. (De gå.)

TIONDE SCENEN.

SCHRÖDERHEIM. FRU SCHRÖDERHEIM (står med ryggen vänd mot Schröderheim ; hufvudet stödt i handen).

Schröderheim (närmar sig henne och tar hennes hand, vekt och bedjande). Charlotte! Du är ond på mig?i

Frü S. (hjertligt och med smärta). Nej, Elis, jag kan icke vara det — men du har förorsakat mig mycken smärta!

Schröderheim (ömt). Så förlåt mig, mitt älskade barn! men jag besvär dig vid allt som är dig heligt,vid vår kärlek, att da bättre väger dina ord, att da är försigtigare i dina yttranden mot konungen. Da vet, huru jag dyrkar honom, huru djupt det smärtar mig att höra dig tala illa om honom.

Fru S. Elis! jag skulle kunna tiga — af kärlek till dig — men icke blir dermed svalget mindre, hvilket — som jag känner för sent — har öppnat sig oss emellan.

Schröderheim (bestört). Hvad säger du, Charlotte?

Fru S. Jag värderade ditt ljusa förstånd — jag älskade ditt förträffliga, för olyckan städse öppna hjerta — men jag anade icke att ett förstånd, så klart, så upphöjdt, kunde ge sig så helt och hållet till fånge, att du förlorat den sista skymt af manlig sjelfständighet.

Schröderheim. Du dömmer mig för hårdt, Charlotte !

Fru S. För hårdt? Så se mig i ansigtet, Elis, och säg mig med handen på hjertat att den för mig lika mycket sårande som förnedrande scen, du nyss spelat, uppfördes af egen drift — och icke på din stormägtige sultans

befallning!

Schröderheim. Jag vill lika litet neka, att konungen förklarade sitt misshag öfver den degagerade ton, hvilken från dig utgår bland fruntimmerskretsarna, som att jag tyvärr anser detta misshag fullkomligt berätti-gadtl

Fru S. (med Förakt). Jaså! berättigadt! Nog visste jag att din dyrkade konung och konungslige vän icke är nog högsint att akta och fördraga äfven den mest hedervärda oppositionen, men jag tänkte mig honom icke så småsint att icke kunna förakta — hvad han sjelf troligtvis kallar fruntimmer ssqvaller-

Schröderheim. En hvar har sina svagheter, och säkert är ömtålighet mot sårande omdömen den allmännaste.

Fru S. — men äfven värdig en konungs äfven helsosamt för hans folk när konungens öra blir bort-akämdt genom det äckligaste smicker af trappspringare, örontasslare — och Statssekreterare!Schröderheim. Tack för epigrammet! Men kan du på allvar tro, Charlotte, att Satiren och Maliceti motverkar detta onda?

Fru S. De äro qvinnans vapen!

Schröderhbim. Ja! hennes olycksaliga vapen! Tro mig, Charlotte, dessa vapen borde vara för evigt bann-lysta ur politikens diskurser; — de såra alltid, hjelpa aldrig och blott bitterhet och hätskhet flyta ur dessa sår! Derför passar ej heller qvinnan att blanda sig i politiken.

Fru S. Tro mig, Elis! — jag känner lika väl som du den krets af verksamhet, som naturen utstakat för qvinnan; men jag känner äfven den verknings-krets naturen anvisat åt mannen; dock, historien lär oss, att just i ett så förslappadt tidehvarf, som vårt, då den ädla5 fria, sjelf ständiga manligheten mer och mer aftynar, det ofta är qvinnan förbehållet att väcka, lifva och nära de domnade ädla och patriotiska tänkesätten hos männen. Var du en man, Elis, i ordets egentliga mening, och jag lofvar dig, jag skall aldrig öfvergifva qvinnans ädla och egentliga kall.

Schröderheim. Du är en utmärkt qvinna, Charlotte, men förblir icke dess mindre qvinna, detta väsen, som tänker med hjertat; — och detta duger ej i politiken — fattas oss kanske män i ditt sinne? Tänk på Fersen och Frietzky! och hvad uträttade de? De utvidga mera och mera klyftan mellan kungen och folket, tills en vacker dag någondera genom en revolution undanrödjer den andra! Tro mig Charlotte, hvad som fattas oss äro redliga och skickliga medlare mellan en eldig, af ögonblicklig ingifvelse ofta missledd konung och å andra sidan en väl ädel och patriotisk, men äfven ofta i otid envis och hårdnackad opposition! Gud vare mitt vittne, med hviiken smärta jag ofta sett den ädlaste, rättvisaste konung vilseledd af dåliga rådgif-vare — men så är mig Gud också vittne, att jag icke af egennyttiga beräkningar fästat mig som en skugga vid Gustafs steg, och att det icke sällan lyckats mig att med saktmod och synbar undergifvenhet uträtta mera godt än en pockande och uppstudsig opposition.Fb0 S. Det är i sä fall biott mycket att beklaga, min gode Elis, att så få af dina verksamhetsfrukter bli synliga.

Scoröderheim. Det är alltid det goda som minst faller i ögonen.

Fru S. Ganska rätt! Liksom den bästa styrelsen Jtr den, som minst lyser! Olyckligtvis ger Gustafs regering mycket ämne att tala om sig! — Men jag är läraktig, min gode Elis! Nämn mig något markant godt, som du förmått uträtta hos konungen, t. ex. han jär smickrad af att kallas Skaldernas konung; du har rekommenderat i hans hägn tre snillen, hvilka länge skola öfverlefva oss och alla hans drifhus-storheter! Hvilka utmärkelser, hvilken uppmuntran har du utverkat för Bellman, Lidner och Thorild, som framsläpa ett lif, fullt af nöd och försakelser! Aro de icke värdiga att inväljas bland de Aderton, till hvilka du och — — sans comparaison — Armfelt räknas! — Men det är sannt — de äro icke sirliga hofpoeter efter fransysk schablon, såsom Oxeostjerna och Leopold, och derföre endast styfbarn i Gustafs ynnest! Sanna mina ord, Elis! qvinnan, på hvilken du med ett visst förakt skådar ned, utöfvar under Gustaf III:s regering större makt än — en statssekreterare som är sin konungs sjukvaklare.

Schröderheim. Må du då aldrig sanna mina ord, att den qvinna, som sträfvar efter denna makt, får plikta för denna sin sträfvan med förlusten af — sitt lugn och sin lycka!

(Bidån faller).

Slut pä Första Akten,ANDRA AKTEN,

Kungsträdgården. I fonden promenerande; de talande komma under promenaden fram på Avantscenen. Till höger en löfsal, hvaruti Bellman sitter med papper och blyertspenna framför sig och Lutan i handen; han griper emellanåt några sakta accorder och sJcrifver.

FERSEN (från höger). DE GEER (från venster).

De Geeb. God dag, Ferseni jag ämnade mig just nu till dig.

Fersen. Och jag till dig.

De Geer. Låt oss då gå tillsammans upp på slottet till Plenum Plenorum.

Fersen (suckande). Vi få väl lof att vara närvarande! Bättre vore det säkert för oss alla att kunna bli borta derifrån.

De Geer. Och hvarföre det?

Fersen. Du anar då icke hvarföre vi äro kallade? De Geer. Jag bråkar förgäfves min hjerna att hitta på orsaken.

Fersen. Du kan således tro att Gustaf låter gå sig tillfället ur händerna att näpsa Adeln för dess så kallade olydnad mot Konungen och uppstudsighet mot Landtmarskalken?

De Geer. Jag tror att Gustaf aktar sig väl att röra vid den ömtåliga strängen.

Fersen. Det kan jag åtminstone berätta dig att Landtmarskalken till Konungen på dennes egen befallning inlemnat en klagoskrift mot Adeln.

De Geer. Jag vet det — och mera till; att nem-ligen Gustaf befallt Riksdrotsen att väcka åtal mot Adeln, men att denne svarat att ”emellan en Konung och ett Riksstånd kan blott Gud vara domare. Hvad vill han således göra oss?

Fersen. Det vet Gud! Men så mycket är säkert att jag under hela min långa statsmannaverksamhet icke så mycket ångrat någon handling, som att underett ögonblick ha förlorat det sinneslugn, som jag gjort mig till rättesnöre under Gustafs regering.

De Geer. — men äro vi då inga menniskor? och finnas rättänkande, hederliga menniskor, hvilkas blod icke skulle komma i rörelse då de anfallas med lögn, hån och förtal? Kungen vill draga alla anslagsfrågor under ett sekret utskott för att undandraga dem Ständernas pröfning. Adeln beslutar författningsenligt tillsättandet af ett Statsutskott; Landi marskalken vägrar proposition derå, men ger slutligen efter då man visar honom det olagliga i hans vägran; — under nästa plenum förklarar han denna proposition för icke verkande och beslutet för ogiltigt, emedan vi skulle ha tvungit honom med pock och hot till proposition.

Fersen. — Jag darrade som ett asplöf; jag var knappt mera mäktig mig sjelf — man berättar mig att jag i ifvern höjde min arm, hvilket mina fiender nog skola komma att utlägga som ett direkt hot mot Landt-marskalken.

De Geer. — och hvem var oah kunde då förbli lugn? Man hoppade öfver skrankorna, alla ordningens band voro upplösta; ett oviljans skri öfver ett våld utan like, öfver det i Sveriges annaler oerhörda åter-Ijöd i församlingen; — äfven konungadömets mest nitiska försvarare som den ålderstigne servile general Horn, hvilken 1772 äflade efter namnet ”Gustafskö Id”, höjde med kraft sin röst mot detta våld! —

Fersein. — dit ville man oss; jag såg förut, med hvilka ovärdiga Vapen man ville bekämpa oss; man gaf oss anledning till en rättmätig harm för att stämpla den till brottslighet och att jag förutsåg allt detta och med den fasta föresatsen att icke låta besegra mig af denna låga list, ändå dukade under för passionen, skall jag aldrig förlåta mig. (De gå fram och tillbaka i fonden.)

ANKABSTBÖM, BIBBING och HOBN komma fram på Avantscenen.

Ribbung (till Ankarström). Och din visit hos Pechlin då? Hade du skäl att vara mera belåten med den än med ditt

besök hos Fersen?Ankarström. Tala icke om 'denne Pechlin! han förekommer mig som dennes pindel, hvilken icke lem* nar sitt smyghål förr än han är säker på sitt rof; på mig gjorde gubben med sina hala, ormlika fasoner det vidrigaste intryck; han afhåller sig från Riksdagen under föregifvande af sjukligkel, fast han är frisk som en nötkärna. Det är ett skådespel, om också icke just det angenämaste, att se honom plira med sina gråa ögon, lura och snegla på den han talar med, och när denne yttrar något, hvarpå gubben icke vill direkte svara, hur han då jemrar sig med Ack och O! som om han låg för döden.

Horn. Ett tycks emellertid vara säkert, att nem-ligen dina extravaganta idéer icke mera slå an på en Pechlin, än på en Fersen, mig eller hvem som helst.

Ankarström. Mycket vatten förrinner, medan mjöl-naren sofver.

Ribbung (ser Fru Schroderheim och Fröken De Geer komma.) Se der, fröken De Geer! Adieu mina herrar! (Skyndar Fru Schr. och Fröken De Geer till mötes.)

Ankarström (ser Fru Schroderheim). Se der äf-ven Fru Schroderheim! Jag har länge längtat att bli presenterad för denna q rinna, den enda, till hvilken man kan se upp.

Horn. Ja — edra idéer passa icke illa tillsammans. Vill du, så skall jag presentera dig för henne.

Ankarström. Tack —sedan; —låt Ribbing först få tid att framföra sina komplimanger.

Horn (pekar på fonden). Se! der kommer konungen! hur vänligt han hälsar till höger och venster.

Ankarström. Annu alltid lika ifrig konungadyr-kare, Horn, medan din far, hittills konungens tillgif-naste vän, har gjort en märkbar frontförändring till venster.

Horn. Han förfäktar blott Adelns rättvisa sak.

Ankarström. Och hvem vill annat? Han räknas emellertid numera till de mera framstående Patrioterna.

Horn. — men du sjelf, Ankarström, tycks, i trots af dina demokratiska tänkesätt, ha gjort en märkbarfrontförändring till höger*, åtminstone afbåiler du dig alldeles från Riksdagen och bar blifvit ordonvetnsoffi* cer hos Kungen.

Ankarström. Han9 Maj:t tycktes hysa åtskilliga farhågor för mig och fästade mig derföre vid sin person.

Horn. Det vill säga: gjorde bocken till trädgårdsmästare! Se! der stannar Kungen hos Bellman. Jag vill höra hvad de säga hvarandra, (närmar sig den nämde gruppen.)

Ankarström (ensam, ser efter Horn). Au revoir! Det anar mig att hexans spådom närmar sig sin fullbordan! Horn och Ribbing! Yi ha icke ännu talt ¿¿yta ordet vid hvarann! Och äfven Ni, mina högättade Herrar Fersen, i rake, De Geer och konsorter, som för närvarande se kapten Ankarström öfver axeln — äfven vi råkas åter! (han följer Horn).

(Konungen, åtföljd af Schröderheim, har under tiden närmat sig tyst boskéen der Bellman sitter, med hufvudet stödt på handen; från andra sidan närma sig Horn, Ankarström m. fl.)

Konungen (efter att ha en stund tigande betraktat Bellmap). Sofver du, Bellman?

Bellman (spritter till). Ah, ErsMajrt! Jag drömde blott!

Konungen. Nå, så låt oss höra något af diaa till musik vordna drömmar!

Bellman. Jag funderade just på slutet af Fredmans Epistel till Movitz, då elden var lös i hans qvarter; — jag tror det blir så här: (sjunger till lutan Ep. 34.)

Jordens Gudar, ali Er lycka Ar ett stoft, ett glittergrus;

Fattigdomen vid sin krycka Lemnar lätt sitt trånga hus!

Movitz går till nästa krogen,

Borgar der förnöjd étt krus,

Tar ett rus,

Tapper och trogen Somnar vid ett aetörs-ljus.Koinuingein (klappa* händerna). Bra vo, Betlmanl Låt mig få Episteln, så snart den 8r nedskrifven! (han aflägsnar sig med Schröderheim.)

Ainkarstuöm (äom aflägsnar sig på andra sidan med Horn och de öfriga). Sannerligen Sr icke Bellman både sångare och siare! Hur lät visan? (upprepar) Jordens Gudar, all Er lycka Ar ett stoft, ett glittergrus! (går.)

(Fru Schröderheim, Fröken De Geer och Eibbing uppträda på avanUcenen.)

Fru Schröderheim (till Eibbing). Men under det Fröken De Geer varit för Er osynlig, Grefve Rib-bing, var hon som skyddsengel mig nära. — Hvar-före har Grefven icke skänkt mig äran af sitt besök?

Ribbung. Jag vågade ej, då jag icke hade äran att vara närmare känd af min nådiga.

Frc S. Ni var ju känd af Fröken Aurore, det är tillräckligt; hennes vänner äro äfven mina.

Ribbung (till Fru Schröderheim). Och jag får ännu i dag begagna mig af'Ers Nåds gifna tillåtelse?

Fru S. Alltid välkommen, min Grefve!

Koinuingein (som kommit under samtal med SchrÖ* derheim i förgrunden och i närheten af Fru SchrÖder* heim, skrattande). Nå,, käre Elis, hur var det? Du hade lofvat Understallmäståren Bruce en guld-taba^ tiére, i fall din hustru skulle få en soni

Sciiröderhimm. Det blef likväl en dotter.

Koinuingein. Du är likväl skyldig Bruce erkänsla (som om han nu först varseblifvit Fru S., till henne} Ah! voilä Madame de Schröderheim! Comment ga va, Madame? Man får, som jag hör, lyckönska till en arfvinge som Ni skänkt Er man?

Fru S. (djupt nigande). Jag tackar Ers Maj* underdånigast. (Eibbing promenerar upp och ned med Fröken De Geer; Schröderheim bar vändt sig till en annan grupp i närheten.)

Koinuingein (halfhögt till Fru Schröderheim). Mén har Ni hört, min sköna Fru, btadmalicén påstår?Fro S. Sire! Jag är ieke nyfiken! Hvartill skulle det ock tjena att veta det, Ers Maj:t! Det är alltid bäst att förblifva i okunnighet om dylikt

Konungen (sakta till henne). Så tycker Ni, Fru Schröderheim, när malicens gadd vänder sig mot Er sjelf, under det Ni icke gör Er något samvete utaf att ständigt reta andra med edra stickord.

Fru S. Hvad Ers Maj:t behagade kalla mina stickord är antingen blott oskyldigt skämt eller också uppriktiga uttryck af en rättvis indignation, som gör sig luft i satiren.

Konungen (som ofvan). Och till hvilken af dessa kategorier räknar Ni hvad med anledning af nyss-nämde glada händelse allmänt påstås, att nemligen Under stallmästare Bruce är lurendräjare?

Fru S. En impertinence, på hvilken jag skulle svara: kanske. Och skulle malicen gälla Under-stallmästaren, skulle jag lika uppригtigt bekänna att min man tbyvärr ej har råd att bestå sig någon Hoj-stallmästare eller Munk!

Konungen (halfhögt, med svårt tillbakahållen vrede). Madame! Er insolence öfverkrider alla gränser: jag har låtit varna Er — men Ni föraktar likaväl mina varningar som mina befallningar, Ni tycks ha förklarat mig krig på lif och död — välan då: Vous youlez la guerre! Vous 1'aurez!

Fru S. (djupt och ironiskt nigande). Jag tackar Er, Sire, att Ers Maj:t vill visa mig en så utmärkt heder att mäta sig med mig lika som med Ryssen. Ers Maj:t skulle i händelse af ett nederlag, vare sig i strid med den sednare eller i fruntimmerskriget, icke blifva den första slagna. Och alla vapen gälla Sire?

Konungen. Alla! (han vänder sig och blir varse Fersen och De Geer, i begrepp att aflägsna sig). Hvarthän, mine herrar?

Fersen. Till det af Ers Maj:t befallda Plenum Plenorum.

Konungen« Det är saunt — tiden är inne! (tillSchröderheim) Kom, Elis. (afgår med Schröderheim. Fersen och De Geer följa.)

Fru S. (vänder sig med obesvärad min till Rib* bing och Fröken De Geer, som ifrigt talat med b varandra.) Nå, mina vänner! Ni ha ännu, tycks det, mycket att säga hvarann, fast man skulle tro att Ni haft tillräcklig tid att uttala Er! (Horn med Ankarström närma sig; Ribbing och Fröken de Geer fortfara, promenerande, med sin konversation.)

Horn (till fru Schröderheim). Madame! Tillåt mig presentera för Er min vän kapten Ankarström, som länge längtat efter nöjet att göra den Svenska Mi-nervas bekantskap.

Fru S. Minerva? Denna smickrande benämning måste en Gud ha ingifvit Er, Grefve Horn! Ni tänkte vid denna beteckning troligen blott på vetenskapernas och konstens beskyddarinna; men Ni anade visst icke att jag står i begrepp att äfven personificera Krigs-gudinnan.

Ribbing (sakta till Fröken de Geer). Jag besvär Er, Fröken Aurore, uttala det ord som skulle göra mig till den lyckligaste bland de dödlige!

Fröken Db Gebr. Jag ber Er, Grefve Ribbing, att lemna Er tragiska patbos och i stället antaga en beskedlig borgerlig ton, att mindre kasta omkring med fraser, och om nu min hand icke skulle komma att tillhöra Er, hvad skulle Ni då göra? — Kanske en tid spela den olycklige och — gifta er med en annan!

Ribbing. Hvad jag skulle göra — det vet jag ej! — Jag vill icke tänka förut på det steg, hvartill förtviflan skulle föra mig.

Frökbn Db Gbbr. Och Ni har verkligen minfarä tillstånd att åberopa, ifall jag vill skänka Er hand och? bjerta? t

Ribbing. Jag har aldrig sagt en osanning, min Fröken!

Frökbn Db Gbbr. Så hekänner jag, att jag tycker ganska mycket om er, Grefve Ribbing, utan att derför dela er lågande passion; ännu vågar jag lik-väl icke åfgöra om vi passa rigtigt för hvarann, och blott en längre bekantskap kan gifva mig visshet der-om. (De aflägsna sig till bakfonden.)

Fru S. (till Horn och Ankarström). Jag ser Er förvånade, mina Herrar, men det är som jag säger Er; Hans Maj:t täcktes förklara mig krig — fiendt-ligheUrna kunna när som helst taga sin början — och det torde vara behöfligt för mig att se mig i rättan tid omkring efter bundsförvandter. Får jag räkna er, mina Herrar?

* Ankarström. Befall, sköna Dame — Jag svär Ef fana och är som trogen riddare beredd att hvil-ket ögonblick som helst begynna kampen mot draken.

Fru S. Det finnes mångahanda drakar, Herr Riddare, mot hvilka jag skulle kunna begagna mig af Er tapperhet — och jag tar Er på ordet — och Ni, Grefve Horn? Jag läser forlägenhet i Edra blickar!

Horn (förlägen)., Ingenting mindre, nådig fru! Hvem skulle icke vilja strida vid er sida? Men oemotståndlig sota Ni är, sköni fru, torde bundsförvandters bistod vara fullkomligt öfverflödigt.

Fru S. Skulle jag tro er, Grefve Horn, så skulle jag icke bli den förste fältherre, som, förledd af fåfängan, förlorat bataljen.

(Ridån faller.)

Andra AMen» andra Tablå.

: * (Konungens kabinett.)

Sghröderheim (ensam, lyssnande vid dörren). Jäsningen deruté växer! — Ämnar Konungen drifvadem till det yttersta? Han v&gar för mycket! — Tyst, han talar. — Nu beskylles Adeln att vilja återtaga jnrnspiran öfver Nationen, såsom under frihetstiden; — han beskyller dem för förräderi ocb gör dem ansvariga, om Sveriges

kuster, i brist af försvarsanstalter, skulle komma att härjas, Finland brännas och Stockholm hotas af fienderi. — Nej! för mycket, för mycket! Dylika tillvitelser kan Adeln aldrig fördraga!Färsens röst (utanför). Ers Maj:t —

ScHRRODERHEIM. Ahí

Konungens röst (utanför). Här äger ingen att tala utan mitt tillstånd!

Fersen (likaledes). Men Adeln har, likaså väl som den enskilde, en rättighet att icke obörd dömmas, att icke inför de församlade Ständerna svarslöst beskyllas för riksförräderi !

Konungen (likaledes). Jag befaller att intet ord mer talas på denna sal, hemställande till Adeln att delibrera på ståndets samlingsrum å Riddarhuset, dit Adeln genast må begifva sig, att der förena sig om en deputation, anförd af Grefve Brahe och till hvil-ken Grefve Fersen och Friherre De Geer ha att sluta sig, att göra Landtmarskalken sin ursäkt och återföra honom i Landtmarskalksstolen. (Allmänt sorl och mumlande).

Schröderheim. Minan springer!

Röster (utanför). Nej! nej! Vi stannal

Konungen (utanför, i högsta grad vred). Jag har befallt Adeln att afträda!

Fersen (utanför). Kom, låt oss gå!

Schröderheim (lyssnande). Guditof! Forsens ord har gifvit utslaget — Adeln aflägsnar sig! — Tyst! Kungen tilltalar de Ofrälse stånden — Han fordrar af dem en oinskränkt fullmakt att taga de mått och steg, hvilka han anser af nöden för Riksdagsöfver-läggningarnas obehindrade fortgång till Rikets frälsning! — Hvad menar han väl dermed? Skulle det gälla en ny statskupp? (lyssnande) Han säger att han vill aflägsna sig för att icke göra intrång i Ståndens öfverläggningsfrihet och afvakta beslutet här i kabinettet. — Han kommer! (Han aflägsnar sig från döiren.)

ANDRA SCENEN.

KONUNGEN. SCHRÖDERHEIM.

Konungen w(slår vresigt sin hatt i bordet). , Sacre nom de Dieu! Återigen missiyckadt — och bVftrföffe?:— Par ce diabie de Fersen! — jag var så säker på min sak, att han skulle drifva motståndet till det yttersta! — Hvem hade kunnat tro på eftergift från hans sida, då jag tyckte mig genom mina heskyllnin-gar ha gjort aLl eftergift omöjlig! Jag beredde mig på att Adeln skulle fortfara i sitt motstånd att lemna salen och fullfölja sin fordran att få försvara sig! Sinnesstämningen var gynnsam för mina planer. Dalregementet har vakten på borggården, och jag var beredd att kasta mig i folkets armar, möta våld med våld och ur folkets händer emottaga Diktaturen för alltid!

Schröderheim. Kanske har Ers Maj:t dock skäl till större belåtenhet med sakens närvarande utgång.

Konungen. Jag känner dina fredliga tänkesätt och — din skuggräddsla, cher Elis — men ämnar icke gifva allting förloradt efter första motgång. Har du hört förhandlingarne derute? (Schröderheim jakar, med en bugning) Tror du att Adeln skall, med Fersen i spetsen, beqväma sig att göra Landtmarskalken afbön?

Schröderheim. Jag tviflar.

Konungen. Bien! Tror du då att Adeln numera kommer att ingå på ett Sekreta-Utskott utan den förhatliga instruktionen, som binder mina händer och gör den af mig äskade krigsgärdens beviljande föga sannolik?

Schröderheim. Annu mindre l

Konungen. De mieux en mieux! Tror du att de Ofrälse uppdraga mig den äskade myndigheten?

Schröderheim. Väl möjligt!

Konungen. Då är jag nöjd!

Schröderheim. Och hvilka steg äipnar Ers Maj:t taga?

Konungen. Omständigheterna skola bestämma

dem!

En Adjutani (inträder med en depesch). En depesch från Hans Kongl. Höghet Hertigen af Södermanland IKonungen (ifrigt, tar den). Ha! Åndtligen underrättelser från Finland! (Adjutanten går; Konungen bryter depeschen; hans ansigtsdrag förmörkas och han sammanpressar depeschen i sin hand) Ha! Dessa bof-var, de våga ännu tala oskuldens språk!

Scbrödbrheim. Ers Maj:t tycks upprörd — Depeschen innehöll inga välkomna underrättelser? —

Konungen. Ah-jo, hvarför icke! — Anjala-offl-cerame, åt hvilka jag genom Hertigen lät bereda tillfälle att rymma, vilja icke begagna sig deraf och ha begärt att ställas inför krigsrätt och att dömmas efter Svensk lag!

Schröoerheim. De beklagansvärda! H vilken oklokhet!

Konungen (häftigt). Beklagansvärda! Hvarföre? Rebellerna fordra sin dom; de skola få den och — dö! Det gör mig ondt— icke om dem, men om andra! Lejonet, som en gång fått smaka blod, nöjer sig icke med att ha utgjutit det en gång. De brottsliga äro redan på vägen hit; de kunna hvarje ögonblick vara här — Krigsrätten skall genast sammanträda — Jag ämnar göra kort process med rebellerna !

Schröderhbim. Ers Maj:t skall öf verväga och — benåda!

Konungen. Jag har öfvervägt — och skall icke benåda! De ha af visat min nåd före domen — efter domen blir det för sent. — Allting går mig emot! Motstånd från alla sidor! Det måste ändtligen göras ett afgörande slag! Apropos, Elis, du har nu haft tillräcklig betänketid att svara på det som jag på vägen från Kungsträdgården och hit proponerade dig.

SchrÖderheim (leende). Att förskjuta hustru och barn? Jag kunde aldrig tro annat än att Ers Maj:t behagade skämta.

Konungen. Skämta? Skämtets tid är förbi! Min önskan är djup, allvarsam. Jag har tilltänkt din hustru ett exemplariskt straff efter förtjenst! Må hon darra för det öde, som väntar henne! När hon se-•dan lärt att ödmjuka sig och kryper till korset — dä skall jag säga dig när benådningens tid är inne!

Schröderheim. Och har skulle jag finna en förevändning, ErsMajrt, att förskjuta — om äfven blott för skens skull — mitt oskyldiga barn?

Konungen (skrattande). Ditt barn? Ha-ha-ha-ha! Ar du plötsligen så säker på att vara dess fart — Din hustru tycks dock, att dömma efter benne9 svar, -vara mindre säker derpå.

Adjutanten (inträder med en skrifvelse). En skrifvelse från Ständerna till Ers Maj:t! (går.)

Konungen (bryter och läser). A la bonne heure! De Ofrälse stånden bemyndiga mig, i förtroende till min faderliga vishet, att taga alla de mått och steg, som jag skulle anse tjetiliga att förskaffa riksdagsären-derna obehindrad fortgång — således ännu intet för-loradt!

Adjutanten (anmälande). Hans Excellens Grefve Fersen anhåller i underdånighet, att Ers Maj:t täcktes emottaga honom.

Konungen (rynkar pannan). Encore une fois Fersen! (till Adjutanten) Faites entrez! (han går.) (till Schröderheim) Hvad kan han ännu vilja mig efter det som nyss förefallit?

Schröderheim. Kanske ett bemedlingsförslng.

Konungen. Oh, non! Han är för klok att göra sig ännu förhoppning om en sådan framgång! (sakta) Du stannar qvar här under vårt samtal — men på en af mig gifven vink aflägsnar du dig och — —

TREDJE SCENEN.

DE FÖRRE. FERSEN.

Konungenn (till Fersen). Ni har begärt audiens hos mig, Grefve Fersen, och jag är beredd att böra hvad Ni har att andraga.

Fersen (med en blick på Schröderheim). Hvad jag har att andraga är likväl blott bestämdt för Ers Maj:ts öra!Konungen. Men Statssekreteraren Schröderheim eger hela mitt förtroende och torde derför gerna få höra, hvad ni har att säga mig.

Fersen. Jag vågar likväl bönfalla hos Ers Maj:t om en audiens under fyra ögon. Må vara att herr Statssekreteraren är Ers Maj:ts andra jag — mitt ärende är likväl af den beskaffenhet, att det blott kan anförtros åt Ers Maj:t ensam.

Konungen. Vraiment! Ni väcker min nyfikenhet, Grefve Fersen, och jag ger efter för edra önskningar så snart jag expedierat Statssekreteraren Schröderheim. (Konungen träder hviskande med Schröderheim åt sidan).

Fersen (för sig). Hvad hviska de med hvarann? Utan tvifvel gäller det mig; — men lika godt! — all försigtighet är nu förspilld, och han skall och måste af mig höra sanningen osminkad.

Konungen (sagta till Schröderheim som ett Ögonblick stått häpen). M'as tu compris?

Schröderheim. Jag fruktar — fullkomligt!

Konungen (till Schröderheim). Adieu! (Schröderheim går).

FJERDE SCENEN.

KONUNGFN. FERSEN.

Konungen. Vi äro nu ensamma. Jag vill hoppas, Grefve Fersen, att ni kommer i ändamål att ursäkta ert uppförande och är redo att göra Landtmarskaiken afbön.

Fersen. Åfven det om Ers Maj:t så befaller. Undersåten får väl lof att ha orätt vis-ä-vis sin konung.

Konungen. Det är glädjesamt, att ur er mun förnimma dylika tänkesätt, men beklagligt att ert handlingssätt icke städse motsvarar dem.

Fersen. Det är också blott som individ, det är min pligt att underordna mig min konungs vilja och önskningar — icke som representant för nationen.Konungen (otålig). Jag önskar veta, hvad som för öfrigt föranledt den begärda audiensen.

Fersen. Jag är 70 år, min konung — trött af år, nedtryckt af arbete, grånad i statens tjenst, står jag redan med ena foten i grafven; — dock kan jag icke dö, förrän jag från mitt bröst vältrat en börda, hvaraf det hårdt tryckes.

Konungen. Talal

Feesen. Hvad de särskilda frågor vidkommer, hvilka under denna riksdag äro tvistefrön mellan Ers Majestät och nationen.

Konungen (afbrytande). Det finnes inga sådana! — Jag och nationen äro ense och eniga! blott ett stånds och just det stånd, af hvilket jag framför alla andra hade rättighet att fordra tacksamhet, blott Adelns gensträfvighet gör mig bekymmer.

Fersen. Jag vågar likväl replicera att just det af Ers Majestät i så rikt mått Adeln beviljade företräde, för hvilket den skulle vara tack skyldig, alstrat de ofrälses omåttliga adelshat och Ständernas splittring. Det tyckes väl för momangen gifva stöd åt Ers Maj:ts åsigt, att opposition och missnöje äro blott hemmastadde bland Adeln, men förr eller senare, när partistriderna en gång förstummat, måste det visa sig — och Gud gifvc att det ej till våda för Eders Maj:t och riket sker allt för sent — det skall visa sig, säger jag, att Adeln i dag blott representerar en — förfördelad — nation! (Paus).

Konungen (lugnt). Vidare! vidare!

Fersen. Ers Maj t tycks ej onådigt upptaga min frimodighet — och det ger mig mod att fullständigt lätta mitt betryckta hjerta. Aldrig har en konung med större hänryckning blifvit mottagen af sitt folk än Eders Maj:t på

Sveriges thron; men också har Sverige aldrig bland sina regenter sett någon af naturen med herrligare gåfvor utrustad. För första gången sedan den tolfte Carls död hörde den jublande nationen och ur en Wasa-ättlings mun sitt sköna modersmål, och nästan det första det förnam, var sin konungs försäkran attvilja blifva ™ den förste medborgaren i eU fritt sam-kalle. ™ (Paus).

Konungen (lugnt). Fortfar!

Fersen. Början af Ers Maj:ts regering motsvarade också fullkomligt nationeus djerfvaste förhoppningar.

Konungen (lugnt). Men?

Fersen. Ers Maj:ts lysande regentdygder och snille skulle hafva funnit sin rätta verkningskrets uti en Alexanders eller Augusti välde; — den kungliga örnen behöfver luftens och etherns rike för sina vingars fria slag — vårt fattiga Sverige var härtill icke tillräckligt, — så började Ers Maj:t småningom regera mera för Europa än för Sverige ,• och den glans, hvar-med Ers Maj:t ville till Sveriges ära omgifva sig, passade lika litet för Svensken, som ligger i ständig strid med en njugg och hård natur, som E. M:t fann sig föranlåten att hushålla med de små hjelpkällor, fosterlandet eger att erbjuda! Ers Maj:t ville skänka sitt folk dessa ädla, förfinade och förfinande njutningar, hvarmed civilisationen visserligen pryder och förädlar, men äfven förvekligar söderlän ningens lif; Svenska folket, tyvärr allt för mycket begifvet att efterapa hofvets exempel, utan att begripa att hvad den ena kan vara tillåtet, för den andra kan vara skadligt, folket omgaf sig med en dittills oerhörd lyx. Flärd och fåfänga ökades i samma mån som arbetsamhet och ihärdighet aftogo. Ju större hofvets behof, desto mindre folkets förmåga att tillfredsställa dem. Häraf blef financernas oordning den nödvändiga följden som alstrade missnöje bland den tänkande delen af nationen, hvilkens sanna representant i detta ögonblick blott Adeln är.

Konungen. Och till hvilket ändamål skall jag höra allt detta af er, herr Grefve Fersen?

Fersen. På mina knän bönfaller jag hos Eders Maj:t att vända om från den beträdda vägen!

Konungen. Det vill säga, att förändra mitt privat-lif efter Grefvens tycke.

Fersen. Det vare långt ifrån mig att här åsyfta privatlifvets fridlysta område — men tyvärr samman-smälter <fe styrandes enskilda ttf ofta allt för mycket med sjelfva styrelsen.. Så utgå från Ers Maj:ts eit-skilda krets så väl civila som militära befälbafvare, och de senare, förvekligade af hofvets glada nöjen, äro föga lämpliga att underhålla den kraftiga anda hos arméen, genom hvHken Gustaf Adolf och den tolfte Karl kommo Europa att darra! — Ännu har Ers Maj:t i sin band att styra ett lydigt och tacksamt folk, blott detta folk styres efter dess individualitet, icke efter föredömet af andra, af naturen långt mera gynnade nationer; blott det ej pålägges större bördor än det förmår bära, och som dess folkmängd och tillgångar medgifva; blott Ers Mtj:t betryggar dess väl-stand, innan nya offer fordras, med armod och uselhet i släptåg. Och derför, Sire, skänk oss fred! fred! Sire! Ett ädelt folk kan under fredliga tider af kärlek för sin konung lida mycket, försaka mycket; men i tidens längd aldrig förlåta ett onödigt krigs fasor och elände! Ett eldigt snille, en lifliginbillnings-kraft, sådan som Ers Maj:ts, tar lättare fel, än det trögare, lugna förståndet; men så är det i stället också snillet förbehållet att så mycket snarare återkomma från sin förvillelse.

Konungen (med anstrykning af ironi). Ar er lektion slut, Grefve Fersen? Jag skall försöka resumera dess innehåll och ni skall säga mig, om jag är en god lärjunge. Ni säger mig att jag icke fattar Sveriges ställning.

Fersen. Ers Maj:t —

Konungen (afbrytande, med vrede). Tig, jag talar! — Ni säger mig i föga förtäckta ordalag, att jag passar lika litet för Sverige, som Sverige för mig; så måste en af oss vara konung, den andra riksförrädare! men som Sveriges krona är min, mig förlänad af Gud och Folket, och då jag icke ämnar tillåta, att någon dödlig förmätet utsträcker sin hand efter den, så får »i, Grefve Fersen, väl lof att vara riksförrådaren och skall jemte edra anhängare straffas som förrädare. (Han ringer, Essen inträder). Er värja, Grefve Fersen!Fersen (lemnar den lugnt). Den bléf hittills bloH dragen till min konungs oeh fäderneslandets försvar och jag lägger den ofliiekad såsom jag emottagit den, i min konungs händer. Jag vet alltför väl att ett tillmäle, sådant Eders Maj:t behagat

göra mig, plägar vara dödens förebud — men jag fruktar icke döéeirf Jag hade vid mitt inträde i krigstjenst gjort fädernet landet ett frivilligt offer af mitt hufvud! Det har förlorat i sitt värde genom år och bräcklighet och jag är beredd att se Ers Maj:t taga det, om detnemHgen kan tagas utan våda för Ers Maj:t sjelf.

Konungen (till Essen). Till Fredrikshofs fängelse. (Fersen går med Essen).

Koisuingein (ser efter Fersen). För sista gången har jag sett dig, förrädare! (Han ringer häftigt, Schrö-derheim inträder). Har Liljensparre arresterat Brahe, Horn, Frietzky och de öfriga adelsmännen.

Schröderheim. Ers Maj:ts befallningar äro fullföljda; — men har jag förstått rätt, att De Geer skall förbli på fri fot?

Konungen. Tills vidare — ja. (För sig) Hexans spådom går i fullbordan; segern blir min! Nu gäller det att möta den hotande faran: ¿njalaförbundet.

(Ridån faller).

TREDJE AKTEN.

(På Slottet).

Konungen (kommer misslynt, genom en fil af rum , in i sitt kabinett). Tomma salar! Här och der löjliga och tråkiga personager, roturiers och parvenuer, soi» buga sig, så att de med nästippen vidröra golfvet. Mm gamla, kära aristokratiska sällskapskrets är sprängd; de skönaste exemplaren deraf befolka mitt adliga djurhus på Fredrikshof. Allt lif, all giädtighet har vikit ur dessa salar! Jag kastar omkring med adelsdiplomer, men kan likväl icke afkläda denna berger-*liga race dess gamla Adam t Med ordensstjernor på bröstet och adeisdiplomer i fickan, framsticker dock alltid plebejen med sin förkärlek för lök och surkål! —

------Gårdagen var den olycksaligaste dag i mitt lifl

Ack! om jag hade kunnat ana hvad den kostade mig! — men lika godt! (Han ser bref ligga på skrifbordet). Ah! obrutna bref till mig — från hvem? (Han öppnar dem efter hand). Riksrådet, Grefve Stockenström begär sitt afsked! — Hm! gubben blir också opponent på sina gamla dagar! (Skrifver på) Afskedet beviljadt! (Öppnar ett annat bref). Grefve Ekeblad afsäger sig sin öfverstekammarjunkarebeställning. (Skrifver på) Beviljadt! (Öppnar ett annat bref). Generaladjutanten Lantinghausen nedlägger sin befattning. Hm! äfven han — det går mig till hjertat! Han var mig städse en tillgifven och tillförlitlig tjenare! men lika godt — (Han tecknar på) Adieu! (Han öppnar ett annat bref, med rynkad panna). Äfven Wachtmeister nedlägger sitt embete som kronprinsens guvernör. Han äfven, för att. som han säger, för allmänheten ådagalägga sitt omdöme öfver gårdagens händelser — äfven han, som egde mitt fulla, mitt hela förtroende! Den kortsynte! begriper han då icke, att han i sin makt-påliggande ställning hos min son kan tusen gånger mera uträtta än genom det eländiga skrytet med sina tänkesätt inför allmänheten? Skall jag försöka att göra det begripligt för honom? Skall jag hålla honom qvar? Nej! Ingen, ingen skall under Gustafs regering tro sig oumbärlig! (Han tecknar på papperet) Herr Ex-guvernör — farväl! äfven ni! (Kastar med bitterhet de öfriga obrutna brefven ifrån sig). Men jag har nog af denna lektyr för i dag! Jag kan gissa mig till hvad de öfriga brefven innehålla! Det är icke mera den enskildes motstånd! en ny koalition emot mig! Ett nytt hufvud på hydran i stället för det af-slagna! Och hvem är ledaren för denna nya opposition? eller skulle det möjligtvis vara en ledarinna? Stockenström, Ekeblad, Lantinghausen och Wachtmeister äro fru Schröderheims umgängesvänner; men nej! icke göra sig dessa män till organ för en g vinnas ingifvelse! (Han skär tänderna). Men jag känner lik-väl nu denna djefvulska qvinnä, som vågar bjuda mig schack! Till den i går af mig gifna aftoncirkeln in-funno sig knappt hälften af de befallda fruntimmerna. Den andra hälften lät ursäkta sig med hufvud- och tandvärk, men alltsammans var dock denna q vinnas verk! Men jag skall förkrossa henne!

ANDRA SCENEN.

KONUNGEN. SCHRÖDERHEIM.

Konungen (misslynt och sträng till Schröderheim). Har du uträttat min befallning?

Schröderheim. Hvilken, Ers Maj:t?

Konungen. Har du talat med din hustru?

Schröderheim (ängsligt). Jag har försökt, Ers Maj:t, men jag kan, jag förmår icke! (Konnngen vänder honom ryggen).

Schröderhe.m (försagd). Ers Maj:t! — —

Konungen (utan att vända sig om; strängt). Hvad vill du ännu här? Hvad duger du till, om du icke kan, icke förmår uträtta mina befallningar?

Schröderheim. O! Ers Maj:t! Har jag nånsin låtit det fela i nit? Jag vill fördubbla, mångdubbla det, blott Ers Maj:t icke sätter det på det grymmaste och hårdaste prof!

Konungen (vänder sig leende till Schröderheim). Du tar saken alltför tragiskt, mon cher Elis! Känner du Shakspeares komedi: konsten att tukta en argbigga? Nå väl, cher ami, Petruckios konst, vill jag lära dig — argbiggan Anna Charlotte Stapelmohr skall du öf-vergifva, och en ödmjuk och ångrande Madeleine skall du återfinna! Du är en stor man i staten — och en tjenare i ditt hem! — Det senare skall och måste bli annorlunda — till båtnad för oss bådal

Schröderheim. Jag skulle icke längre våga motsäga Ers Maj:ts befallningar om icke min hustru efter en svår och nyss öfverstånden barnsäng ännu led af

3dess följder, och ett försök 9ådant Ers Maj:t äskar, lätt kunde bli skadligt, ja dödligt för henne!

Konungen. Ohlmoncher! tomma undflygter! Jag såg din hustru frisk och blomstrande, så som aldrig tillförene! Tro mig, ami, man dör icke så lätt! (Efter cn paus, hvarunder han förväntar den tigande och mot marken stirrande Schröderheims svar). Du lyder mig, Elis? (Paus) (Högt och häftigt)). Jag frågar om du ämnar lyda mig?! (Paus.) Ditt svar dröjer! Välan, jag lemnar dig tid att omfladdra din älskvärda hustru som fjäriln ljuset — ty vi äro skiljda för alltid.

Schröderbeim (förtviflad). Kan jag friköpa mig från det svåra och grymma värf, Ers Maj:t ålägger mig, genom nedläggandet af alla mina embeten, till hvilka Ers Maj:s nåd har kallat mig, — så vill jag hädanefter med glädje och försakelse af alla Ers Maj:ts välgerningar lefva som tiggare; men innan jag skiljes från Ers Maj:ts person vid hvilken jag med dyrkan, med hängifvelsens starka och oslitliga band är fästad, år jag beredd att taga — ett mord på mitt samvete!

Konungen (räcker honom handen). Min gode, trogne vän! Lyd mig och du skall blott finna skäl till tacksamhet.

Scbröderbeih (suckande). Gud gifve det!

Adjutanten (anmälande). Friherre Carl De Geer väntar på Ers Maj:ts befallning i salongen.

Konungen. Må inträda! (Adjutanten går). (Till Schröderheim) Adieu nu, cher ami, lycka till. (Schrö-derheim går).

TREDJE SCENEN.

KONUNGEN. De GEER.

Konungen* Hvad nytt från riksdagen, Baron De Geer? Jag förmodar att Ni kommer direkte från Adelns plenum? st

De Geer. Ja, Ers Majt! Men jag önskade att Ers Maj:t förnumme de för Ers Maj:t föga fägnande underrättelserna ur en annans mun.

Konungen. Jag vet att skilja metían berättaren och berättelsen.

De Geer. Ridderskapet och Adeln vidblifver oryggligt sitt beslut att icke tillsätta något Sekreta-utskott utan instruktion, så länge Ers Majt vägrar tilh sättandet af ett Stats-utskott, som pröfvar rikets financíela ställning, —

oeh detta motstånd från Adelns sida har icke allenast, ej aftagit; utan tvärtom vunnit ny spänstighet genom ståndets mest framstående och frejdade medlemmars häktande. Ridderskapet och Adeln bar i dagens plenum beslutit, att vända sig till Ers Maj:t med underdånig anhållan, att de fångna adelsmännen må genast erhålla sin frihet, påminnande om Ers Maj:ts löfte å 1772 års regeringsform: »att ingen medborgare förderfva till frihet, lif, lem, ära eller gods, innan han varder lagligen förvunnen och vid behörig domstol dömd.»

Konungen. Denna § visar redan tillfyllest 1772 års regeringsforms bristfällighet till följd af den brådska, hvarmed den blef uppgjord; — men adeln är ju rätt hygglig; — och hvilken del tog Ni sjelf, Herr Baron, i dess debatter?

De Geer. Jag förhöll mig passiv, Ers Majt.

Konungen. Det var ganska klokt gjordt af Er, Baron De^Geer. Skada blott att Ni icke alltid varit så klok! Ar Ni icke sjelf förundrad, att Ni sluppit Fer-sens och era öfriga politiska vänners öde?

De Geer (forlägen). Verkligen, Ers Maj:t.

Konungen. Ni har en mäktig förespråkare att tacka för Er frihet tillsvidare.

De Geer (förvånad). En förespråkare hos Ers Maj: t ?------

Konungen. HofstaIlmästaren Essen!

De Geer. Detta är i sanning för mig så mycket mera öfverraskande, som jag icke har den förmå* nen att närmare känna Baron Essen. .M

Konungen. Men Essen önskar göra Er närmare bekantskap; han önskar att blifva Er son, ty han älskar Er dotter. _

De Geer. Så smickrande för mig Baron Essens tillbud än är, så omöjligt är det dock för mig att antaga det.

Koisungen (med rynkad panna). Omöjligt, Baron De Geer? Jag erkänner inga omöjligheter!

De Ger. Min dotter är förlofvad med — G ref ve Ribbing.

Konungen. Jag löser Er från ert ord, Baron De Geer, och önskar att förlofningen mellan Er dotter och Essen} försiggår. Ni har en timmes betänketid. Jag skickar Baron Essen till Er. Jag fordrar denna förlofning eller Er person! Adieu, Monsieur le Baron! (De Geer går.)

FJERDE SCENEN.

KONUNGEN (ensam, ser efter De Geer).

Han ger nog vika! — men skulle äfven jag vara tvungen att gifva vika för adelns motstånd? Nej! aldrig! Och hvad har jag nu vunnit med mina våldsamma mått och steg mot adeln? Den framhärdar nu mera än någonsin i sin hårdnackade gensträfvighet. Hvad återstår väl då för mig, för att vinna mitt mål — penningar, som jag maste ha, — annat än en ny sakernas ordning, då lagarna tiga och maktspråk tala! Sjutton år på thronen, och huru allt förändrats! O! om jag kunde återvinna blott en skymt af den inre tillfredsställelse, den lycksalighet, den stolthet, som fyllde min själ vid mitt anträde till regeringen, jag skulle vilja offra-------Hvad?---------Ingen-

ting! — Dylika chimérer sörjer man, men får icke sakna dem! — Men ändå — då var jag lycklig; mitt jag sammansmälte med Sverige! mitt hjertas enda hopp och önskan var att lyckliggöra mitt folk! Jag var öfvertygad, att jag och Sverige icke kunde vara lyckliga annorlunda än gemensamt — och så var det verkligen — ty ingendera blef det! — Jag hade upp-skrifvit en lag, tillfyllestgörande, tyckte jag, för oss båda, och motsvarande mitt höga kall, mitt ädla och heliga mål! — och så var det! Men en djerf och lätt-retlig fantasi roar sig att leka med möjligheter ; maktbegäret sväfvar lockande och frestande, som ett irr-sken, för den dödliges ögon! Låt den onde fatta dig blott vid ett hårstrå, och du år hans helt och hållet! Jnnu bedrar du dig sjelf, ännu tycker du ditt begär efter en utvidgad makt blott vara en brinnande önskan att kunna så mycket bättre och fullkomligare lyckliggöra sitt folk, ännu anser du återvägen till laglighetens bana öppen för dig; — den sista illusionen försvinner och den nakna verkligheten ensam återstår! — Småningom och nästan omärkligt har adelns motstånd

drifvit mig utöfver de gränser jag sjelf utstakat för min makt, nu vore ett återvändande till laglighetens stråt ett skymfligt återtåg, som min heder förbjuder — nu måste adelns motstånd våtdsamt brytas, de sista bojor falla, som fjettra mina händer, och i stället en fjettrad nation ligga vid sin frie Konungs fötter! ”Ah, ce n’est que le premier pas qui coûte iw

FEMTE SCENEN.

KONUNGEN. ESSEN.

Essen. Polismästaren väntar Ers Maj:ts befallning i förmaket.

Komjngbn. Må inträda! (till Essen, som vill gå) Hör, Essen: vänder du dig nu med ditt frieri till De Geer, så skulle jag tro, att du icke har att befara något afslag.

Essen. *Ers Maj:t! min öfverraskning är ej mindre än min tacksamhet.

Konungen. Spara den sednare, tills ditt värf är fullgjordt! Adieu, et soyez heureux! (Essen går.)SJETTE SCENEN.

KONUNGEN (ensam, sedan) LILJENSPARRE.

Konungen. Genom Liljensparre skall jag höra, hur långt jag får gå! (Liljensparre inträder) Bonjour, Liljensparre! Hur ser det ut i staden?

Liljensparre. Allmän rörelse! De fängslade jala-officerarne ha nyss under folkets smädelser och hån hållit sitt intåg i staden.

Konungen. Allmänna sinnesstämningen är således emot dem?

Liljensparre. Handgripliga bevis härför saknades icke. — Baron De Geer, som, kommande från slottet, ville öfvertala folket att skingra sig, blef på det häftigaste insulterad, och med möda lyckades det mig att undandraga honom folkets raseri.

Konungen (leende). Jag förunnar denne grötmyndige herre af allt mitt hjerta en dylik näpst.

Liljensparre (bugande, leende). Jag förmodade något dylikt och öfverilade mig just icke i mina åtgärder till hans befrielse.

Konungen. Du* tror således att folket skulle gilla dödsdomen öfver Anjala-officerarne?

Liljensparre. Massan är väl bearbetad; ett villigt redskap i Ers Maj:ts hand, och skulle i hvarje ögonblick till och med vilja verkställa dödsdomen.

Konungen. Hur ser det ut på Fredrikshof?

Liljensparre. Fersen är sig lik — äfven under lås och bom — Han har befallt sina söner att stanna i tjensten, som om ingenting hade förefallit, emedan, som han uttryckte sig, deras tjenst tillhör fäderneslandet $ sin hustru lät han säga, att hon ingenting bör förändra i sina lefnadsvanor — och man tränges verkligen ännu i hennes salonger.

Konungen (med bitterhet). Medan mina stå tomma?

Liljensparre. Serafimer-riddarne uppskjuta sitt ordenskapitel, emedan det anses icke kunna ega rum utan honom.Kokungen (med bitterhet). O, jag vet, han äf mera konung än jag! Liljensparre! Du är själen i Stockholms folkmassa, som du kallar mitt villiga red* skap! — Men Sverige eger icke nog utrymme för mig — och denne Fersen! (Paus) Hvad tror du, kan jag våga? --------

Liljensparre (kallt). Nej, Ers Maj;t! Om jag äfven i någon mån inspirerar Stockholms befolkning, så är denna dock icke Sveriges, icke Europas. Stryk ut hvilket namn som helst ur de lefvandes antal, — men vid det Fersenska fästa sig sä gloriösa minnen, att det icke kan utplånas utan våda för Ers Maj:t sjelf.

Konungen (misslynt). Jag måste likäl taga tillflykt till ett afgörande steg — och öfverallt är mig denne Fersen i vägen.

Liljensparre. Men medan katten---------------—

Konungen (hånar) — är borta, dansa råttorna på bordet, menar du? Vraiment! en smickrande jemfö* relse! Men ett sådant steg som jag måste taga, fordrar lång förberedelse, och stånden måste mutas. Jag ville icke så länge låta Fersens och de öfriga fångna adelsmännens öde vara oafgjordt.

Liljensparre. Jag vågar likväl supplicera, att Ers Maj:t får i detta afseende våga allt; att segra genom öfverraskning blir den lättaste och för Ers Maj:t den säkraste segern, såsom Ers Maj:ts historia också tillräckligt utvisar*

Konungen. Välan! Må det då vara! Jag förkunnar i morgon i plenum plenorum en ny regeringsform, som skall ”par esprit de contradiction’’ kallas för r\'förenings- och säkerhetsakt” och dess gifvare ”sou-verain.”

(Scenförändring. Hos fru Schröderheim.)

SJUNDE SCENEN.

'FRU SCHRÖDERHEIM (ensam, otåligt).

Hvad han dröjer! Aldrig har jag väntat Elis med mera orolig längtan än i dag! O! hvad jag är nyfi-ken att höra talas om konungens situation i närvarande stund. Alla män af förtjenst nedlägga sina em-beten, alla qvinnor uteblifva från hofvet och inlägga sålunda protest mot konungens våldsamma framfart. Den krets hvaruti Gustaf hittills uteslutande trifdes, är splittrad. Galanteri, fröjd och munterhet ha flytt ur slottets gemak; — och nu sitter han sorgsen på den thron, som han upprättat genom brott på brott. Har han blifvit lyckligare genom sin orättfärdiga makt? Jag tviflar derpå. Kungen schack ! Om han väl anar att den lilla Anna Charlottas lillfinger är här med i spelel! Att fejden oss emellan på lif och död har tagit sin början? Ja! han kan icke misstaga sig derom; — men andra ana icke, hur långt mitt inflytande sträcker sig. Dessa stora och patriotiska män, som tro sig af egen drift ha tagit steget ut att nedlägga sina embeten, voro likväl inspirerade af sina hustrur, älskarinnor och systrar — och dessa återigen? — — O, det börjar besanna sig hvad jag alltid påstått: Under Gustaf III:s regering är qvinnan en större makt än någon annan, men (ser på klockan) klockan är 12. — Elis kommer ej — och hvar är Aurore, som redan klockan 11 skulle vara här! Ah, ändtligen hör jag steg (med glädje) Elis’ steg!

ÅTTONDE SCENEN.

SCHRÖDERHEIM. FRU SCHRÖDERHEIM.

Fro Schröderheim (honom till mötes). Ah, kommer du ändtligen, min dyre Elis! Så länge du i dag låtit vänta på dig! Men huru! Hvarföre såsurmulen? Ar det din dyrkade konungs ledsnad, som dina ansigts-drag afspegla?

Schröderheim (med tillgjord stränghet). Madame! Denna gång ligger sorgen mig närmare ! Det är mina egna djupa bekymmer, som Ni läser i mitt utseende.

Fru S. (skrattande). Madame och Ni! Ha-ha-ha! Ar det ett fastlagsskämt du vill ge mig till bästa, Elis, med ditt tillgjorda allvar och minen af en pleureuse, som man betalar att gråta vid likbegängelser.Schröderheim. Jaså! Mitt allvar tycks Er till-gjorde och löjligt? Skratta, Madame, skratta så mycket Er lyster — medan tider är — ty äfven tårar-nes tid torde icke vara långt borta.

Fru S. (ser flat på honom). Hvad vill allt detta betyda, Elis? Hvartill denna besynnerliga inledning? Om du har allvarsamma bekymmer, hvar finner du ett mera deltagande hjerta än mitt, din makas? — Ah! Nu gissar jag orsaken till din smärta! Du har förlorat ~ hvad jag anser för vinst — din konungs ynnest! Är det icke så Elis? O, om det vore såväl! O, om det blott vore detta som trycker din själ -— sörj ej, min Elis! Du har hittills blott känt din Charlotte som lyckans bortskämda barn; pröfva henne i motgången — och du skall vid din sida finna en qvinna, som eger nog styrka att gemensamt med dig uppföra ett lyckans tempel på fastare grund än en konungs nåd!

Schröderheim (for sig). O. hvilka q val!

Fru S. Jag vet mig ega kraft att kunna arbeta för oss och vårt barn, att kunna förvärfva vårt lifs-uppehälle i mitt

anletes svett! Den innerligaste af mina böner skulle då vara uppfylld — den skugga, som stått störande oss emellan, skulle då för evigt vara undanröjd; din makas och ditt barns innerligaste kärlek, privatlifvets lugn och oberoende skulle tu-senfaldigt ersätta dig den förlorade, inbillade, glittrande och skenfagra lyckan!

Schröderheim. Den skugga, Madame, som skiljer oss åt, är icke längre mitt förhållande till konungenr, hans gunst eller ogunst — det är min smärta öfver Er lättfärdighet, Madame!

Fru S. (stött). Väg bättre Era ord, min Herr gemål, och glöm icke den aktning, Ni är skyldig Er maka.

Schröderheim (strängt). Ni har sjelf förspillt den, Madame!— Jag vet icke i hvilken grad Ni är brotts-lig--------

Fru S. (med hån). Brottslig? — Arma Elis, jag tror du yrar.Schrödbrhsim. Ni är brottslig, Madame! — om blott i ord eller i handling, vill jag icke undersöka; men då ni sjelf vågade skryta med glömskan af Era pligter, då Ni icke tog i betänkande att genom infall och tvetydigheter tillskynda Er sjelf vanheder och skymf och göra mig till skott-tafla för verldens löje, så får Ni ursäkta, Madame, om jag tar Era ord för sanning, och icke längre vill erkänna Er för min maka, Ert barn för mitt!

Fru S. (ser stolt på Schröderheim, som undviker hennes blick). Och Ni vill att jag skall taga Era ord för allvar? — Visserligen vore ett dylikt skämt ej mindre — afskyvärdl.

Schröderheim. Skiljsmessan oss emellan måste ega rum, utan att det derföre är nödvändigt att gifva den offentliga skandalen ny näring. Jag vill icke hindra Er att fortfarande bära mitt namn, fastän Ni från detta ögonblick har upphört att vara min maka. Hvad Ni behöfver till Ert lifsuppehälle och att tillfredsställa

Er fåfänga, skall Ni icke sakna---------Jag ser Ni vill

ingå i nya diskurser — hvartill skola de tjena? Då äktenskapets grundval, förtroendet, är rubbadt, har också dess lycka för evigt flytt 1

Fru S. Se mig i ögonen och upprepa Era ord; säg mig änn’ en gång, att mitt uppförande gifvit Er rättvis anledning till misstanke.

Schröderheim. Och Ni kan ännu sätta det ifråga, Madame? Och Ert svar till konungen, hvaruti Ni till och med erkände Er otrohet — och Ert epigramm mot engelsmannen Coxe, som Ni frågade i h v il ket ändamål han gjorde turen genom Europa; och då han svarade, ”att han önskade lära känna alla Europas krönta huvuden,” presenterade Ni mig med orden: ”Mylord, jag har härmed äran föreställa Er min man!”

Fru S. Jag skulle tro och beklaga Er, min IJerre, om det i ert lynne funnes ens den minsta tillstym-tnelse till svartsjuka, — men äfven Era beskyllningar framställas, i trots af alla upptänkliga försök att visa motsatsen, med en så tydlig sinnesköld, att äfven den enfaldigaste icke kan misstaga sig om upphofvettill delta uppträde. — Blygs öfver ert hyckleri, mitt Herre! Hvarföre icke så gerna säga i oförtäckta ord: ”Madame, min konung är min af gud; — min afgud är vred på Er — item är Ni mig till besvär — item adieu!

Schröderheim (för sig). Verkligen! Det bästa sättet att komma ifrån saken, (högt) Erkännande det pinsamma och öfverflödiga i fortsatta undersökningar, vill jag villfara er begäran, och säga: Madame, min konung är min afgud — min afgud är vred på Er — item — är Ni mig till besvär — item adieu! (Han vill gå.)

Frc S. (ställer sig i vägen för honom). Jag begriper väl, min Herre, att för Er alla undersökningar synas pinsamma och öfverflödiga — icke så för migl Sultanen har befallt sin slaf\ slafven sin förmenta slafvinna; men denna slafvinna är icke nog renons på all sjelfständighet för att fördraga dödshugget, som ett viljelöst offerdjur! Nej, Herr Statssekreterare! Jag har rättighet att fordra undersökning och ingen orsak att frukta offentligheten! \

Schröderheim. Emedan Ni glömt att blygas!

Frc S. Blygas? För hvad? För ett brott, för en verklig fläck på min heder? Nej, jag blyges ej för den smuts min make åtagit sig att kasta på mitt namn. Må verlden göra glosor öfver mig! Föraktlig Synes mig den qvinna, som icke försvarar sitt högsta goda — sin heder, då den lömskt anfatles!

Schröderheim. Detta försvar kommer försent och ger aldrig upprättelse! Förut vill den försvaras — genom handling. — Edra fria allurer deremot öfver-steg hofvets seder och Edert förhållande till Stallmästaren Bruce har till och med försmått det lättaste täckelse.

Fru S. Emedan jag alltid och i alla afseenden har försmått hvarje täckelse för mina handlingar, som äldrig behöft sky dagens ljus. — Fordrar Ni deremot en maka, som höljer sina allurer i mysteriens täokelse och under nattens skuggor, så har ni att välja vid Konung Gustafs hof! — Kan någon förebråelse träffamig, så är det den, att jag, ledd af ett alltför eldigt temperament, aldrig förmått dölja mina sympathier och antipathier — Att hvad som ängslade min själ och hvad som hänryckte den, hvad som förtjuste mig och hvad som bekymrade mig, oviikorligen frambröt ur mitt innersta, som källan ur klippan.

Schröobrheim. Erkänner ni det ändtligen, fastän för sent, Madame?

Fru S. Men så kände Ni mig, då Ni sade Er älska mig, då Ni begärde min hand! Det var icke blott till mina dygder Ni friade — äfven mina fel måste Ni taga med på köpet, — om min eldiga frihetsandande själ skall räknas till dem. —

Schröobrheim (med uppriktig smärta). O! jag har älskat dig så högt, så innerligi, Charlotte — äfven med dina fel, men jag har aldrig förtegat hur mycket jag fruktade följderna af detta oroliga lynne, din sårande öppenhjertighet — som, jag förutsåg det, — måste medföra vårt förderf. Jag varnade dig och hoppades allt ännu — jag kunde icke tro dig ständigt döf för klokhetens röst.

Fru S. (leende). Monsieur, Ni glömmer Er, Ni faller ur Er rél, Ni utbyter det fiendtliga Madame, mot det vänliga Charlotte, det förhatliga Ni mot det förtroliga du; Ni glömmer den vrede och förolämpade äkta mannen, och den fordna älskaren tar ut sin rätt. Låt det nu också förblifva så och det framfarna vara glömdt för evigt! (hon räcker honom handen).

Schröobrheim (skjutande tillbaka hennes hand). Glömdt? — Aldrig, Madame! Hvarje band oss emellan är upplöst — och Ert barn af mig erkändt för Bruces bastard! (han vill gå.)

- Fru S. (förtviflad, sjunker i en stol). O, för mycket! för mycket!

Schröderheim (för sig). Jag måste härifrån, min kraft sviktar — och ändå kan jag icke skiljas så från henne!

Fru S. Nej, Elis! så djupt du än sårat mig, såstarkt mitt hjerta ock blöder, så skall icke den förebråelse trätfa mig, att icke ha gjort hvad i min förmåga stått att afvända den olycka, som du vill kalla öfver oss alla! Min stolthet är bruten — jag svär att jag är oskyldig! — Jag besvär dig att bryta med din konung — eller vi äro alla förlorade! — Förgäfves försöker du öfvertyga mig och dig sjelf att du upphört att älska mig! Fråga ditt hjerta och det skall svara dig.

Schröderheim. Att jag ännu älskar Er, vill jag icke neka — men det förökar blott mina qval. — Att JNi har bedragit mig, och att Ert barn ej är mittj

— derom är jag öfvertygad. — Att min dyrkan för min konung och förståndets bud att iakttaga min värdighet som man, är starkare äu min kärlek till Er — är kanske min olycka — men min oafvändbara olycka; dock mycket kan förändras. — Jngra och bäilra Er, Madame, och en försoning är icke omöjlig! Låt oss derföre skiljas utan hat och bitterhet.

Frc S. (kallt). Mördaren stöter dolken i sitt offers hjerta, och ber det i smekande ordalag att skiljas

— utan hal och bitterhet! — Ni anser en försoning icke omöjlig, min Herre! Men jag tänker annorlunda. — Adieu!

Schröderheim (som vill närma sig henne). Charlotte ! Du kunde ångra dina ord!

Fru S. (afvisar honom). Få se hvem af oss som ångrar sig först — och sist. Farväl! (Schröderheim aflagsnar sig efter någon tvekan.)

NIONDE SCENEN.

FRU SCHRÖDERHEIM (öfverväldigad af smärta).

Han går! Han kan gå! O, min Gud, min Gud! Jag föraktad! afskydd! mitt barn förskjutet! Nemesis! din vinge gör hastiga slag! — Ånger, din kalk är bitter! (hon lägger handen på hjerta t, med tecken att hon lider) O, hur det värker här! Kropp och själ ärosjuka! — Men välkomna dessa lidanden, som redan öppnat min graf på glänt! De båda mig frälsning! När pulsen stannat, bar äfven det tröstlösa hjertat upp* hört att blöda! Men mitt barn, mitt arma oskyldiga barn! Hvarföre skulle jag ge dig lif! Hvarföre fick du icke dö med mig — under mitt hjerta! Hvilket öde väntar dig nu! O, förbannelse! förbannelse öf-vcr dig, tyrann, med leendet på läppen och mordlust i hjertat! Min makes förförare, min baneman! Men skall icke den aldrig slumrande Nemesis äfven träffa dig? O, vore jag blott man! Som én Simson skulle jag fatta i pelaren till hans multnade, ihåliga statskonst och begrafva honom med mig under dess spillror. (Hon sjunker ned i en länstol) Men jag är tyvärr blott fvinna — blott en döende qvinna! (Hon stödjer gråtande hufvudet i handen.)

TIONDE SCENEN.

FRU SCHRÖDERHEIM. FRÖKEN DE GEER.

Fröken (går hastigt till fru Schröderheim, och omfamnar henne), Charlotte! skänk mig tröst! —

Fru Schröderheim (bittert). Jag dig? Hvad har händt, min Aurore?

Fröken. Jag är för evigt skiljd från Ribbing, och dömd till ett annat äktenskap!

Fru S. Mycken bedröfvelse i få ord 1 Men hvem tvingar dig?

Fröken. Barnets kärlek till sin far.

Fru S. Huru? Din far skulle ha återtagit sitt

ord?

Fröken. Min far blott underrättade mig, att konungen gjort hans frihet beroende af min förbindelse med Essen och lemnade mig fritt val.

Fru S. Och du accepterade Essen?

Fröken. Kunde jag handla annorlunda? Hvad betyder min iefnads lycka mot en älskad faders frihet?Fru S. Barn! Det förundrar mig ej, att du

ville offra dig för din far, men att han-----------dock

nej! Det Sr ej heller att undra öfver, att han kunde antaga ditt offer.

Fröbkn. O! han hade ej gjort det om han vetat hvad det kostar mig — och aldrig skall han få veta det!

Fru S. Barn, är du så säker, att han icke vet det! O, han måste finna dig bra lättsinnig och om-bytlig för att icke kunna gissa till hvad som föregår i ditt hjerta! Men förlåt honom! Han är man och som alla männer egoisl — ty blott q vinn an är i stånd att uppoffra sig. (Hon sluter den gråtande Aurore i sina armar). Arma barn! Så ung ännu och redan olycklig! Skall ett hjerta brista, som knappt knoppats! O, gråt icke mera, Aurore! Glöm att älska någon eller något här i verlden utom dig sjelf! Ty kärleken är vår Achilles-häl — blott der äro vi sårbara — och der såras vi också dödligt.

Fhöken. Jag sörjer mindre milt öde än dens som älskar mig och byggt sin lypka och sitt hopp allenast på mig!

Fru S. Lyckliga barn, hvars illusioner ännu icke alla försvunnit! som ännu kan tro en mans eder om ren och oegennyttig kärlek, orubblig trohet och hur alla dessa granna fraser må heta. Hvad ämnar du säga Ribbing?

Fröken. O, jag vill9 jag kan icke se honom!

Fru S. Och har du gifvit Essen ditt ord?

Fröken. Ja! han gjorde på mig intrycket af én ädel man, utrustad med alla egenskaper att lycklig-göra en maka. Det lyckades under en stund för mig att dölja för honom min smärta. — men jag kände min kraft svigta, och skyndade hit att finna tröst hos dig. Här skulle vi råkas åter.

Betjenten (anmälande). Herr Grefve Ribbing!

Fru S. Är välkommen! (Betjenten går).

Fröken (vill gå ut genom andra dörren). Jag måste härifrån!Fru S. (träderj henne i vägen). Stanna, Aurora! Samla dina krafter. Du söker förgäfves undfly faran, så se henne då modigt i ansigtet. (Fru Schröderheim vill gå).

Fröken. Och du vill lemna mig ensam i denna lifvets svåraste stund?

Fru S. (omfamnar henne). O Aurore! en hvar tycker sig ensam dömd att tömma lifvets bittra kalk — och ändå finnes långt större olyckor än de du känner. Sådana 8ro mina! Jag behöfver ensamhet! Yar stark, min vän! jag kommer snart tillbaka!

ELFTE SCENEN.

FRÖKEN, ensam; sedan RIBBING.

Fröken. Min Gud! Förläna mig kraft i denna stund! Hvad skall jag säga honom? Sanningen får han icke veta!

Ribbing (inträder). Ni här, fröken Aurore! — Men för Guds skull — hvad har händt? Är ni sjuk?

Fröken (tar hans hand). Ni älskar mig, Grefve Ribbing?

Ribbing. Hvilken fråga! Tviflar ni på min kärlek, Aurore?

Fröken. Nej! Men icke all kärlek är re«, oegennyttig och i stånd att uppoffra sig för den älskade!

Ribbing. Jag ber er, Aurore, ställ min kärlek på ett det hårdaste prof.

Fröken. Ni är således i stånd att uppoffra er sjelf för mig?

Ribbing. Befall öfver mig!

Fröken. Välan! Det offer jag fordrar af er — heter försakelse!

Ribbing. Huru! —

Fröken. Ni har intet bestämdt löfte af mig att åberopa — jag kunde helt enkelt afskeda er — men nej! jag kan det ej! Mitt hjerta talar högt för er —Min hand skulle ha tillhört er — inom mig var det beslutet. — Förhållanden göra det omöjligt. — Jag är en annans brud!

Ribbing (med föraktligt hån). Förhållanden!? Och hvilka äro dessa förhållanden, som tvinga er att bryta ert ord?

Fröken. Mitt ord. Jag har aldrig gifvit er ett sådant! Dessa förkållanden måste få blifva min hemlighet, och skulle ni komma i besittning af den, så vet att väl akta och förvara dem.

Ribbing (med häftighet skrattande). Hahaha! Dessa förhållanden! Denna hemlighet! Hur svårt att genomskåda dem! Vankelmod, ditt namn är qvinnal hennes leksak ett hjerla, hennes anletsdrag en engelsy hennes väsen en djefvuls!

Fröken (med stolthet, i det hon vill gå). Min herre! jag har ingenting mera att säga er. Ni tycks känna mig så väl! Det återstår mig blott att tacka er, att ni sålunda gjort skiljsmessans bittra ögonblick lättare för mig.

Ribbing (håller hennes hand). O, Aurore! gå icke såy i vrede ifrån mig! Se! jag är icke längre mäktig mig sjelf! Jag är ett viljelöst barn! Smärta och för-tviflan rasa i mitt inre! Hvad skall jag göra med ett brustet hjerta, som blott lefvat för sin kärlek. Hvad bar du gjort af mig! Jag famlar i mörkret! Ingen stjema belyser längre mitt ödsliga lif! Intet mål ler längre emot mig. Huru fylla denna hjcrtats tomhet, der kärleken hade uppslagit sin thron! O, jag känner i detta ögonblick, hur nära menniskan står till brottets afgrund. Jag skulle vilja dränka min smärta ochför-tviflan i passionernas yrsel, och släcka hjertats oroliga längtan med hat och hämdl

Fröken. Jag ber er att icke försaka er kärlek, Ribbing. — Låt den vara er ledstjerna på lifvets törnefulla bana. Lef för minnet, lef för mig, men bär ert kors ödmjukt och med undergifvenhet, som jag. Våra jordiska vägar skiljas här! — Vi få icke återse hvarandra, — men gäller min sista bön någotför er, — så lemnar ni Sverige, och min välsignelse skall följa er.

Betjenten (utanfore, öppnande dörren). Behaga herrarna stiga in. Fru Schröderheim skall straxt ha den äran att infinna sig.

Fröken (till Ribbing). Farväl för evigt, Ribbing. (Skyndar ut genom inre dörren).

TOLFTE SCENEN.

RIBBING (stirrande framfor sig). ANKARSTRÖM. HORN.

Horn. Se der, bror Ribbing här — och äfven-ledes antichambrerande hos fru Schröderheim! Har du redan hört gåtans lösning, hvarföre Friherre De Geer slapp min fars, och de öfriga patrioternas öde, arresteringen ?

Ribbing. Det är mig likgiltigt.

Horn. Hm! — Jag skulle då ha misstagit mig, att du alltid tyckt om den vackra fröken Aurore?

Ribbing (träder nära intill honom). Och hvad skulle De Geers frihet ha att göra med mitt tycke?

Horn. Icke mer eller mindre än att De Geers frihet är priset för dotterns förlofning med Essen.

Ribbing (häftigt). Du ljuger! De Geer kan icke vara en sådan usling att sälja sin dotter.

Horn. Stackars gosse! Jag förlåter dina sårande uttryck för din smärtas skull, men hvad jag berättar, är redan en oiTentlig hemlighet.

Ribbing (halfhögt, gnisslande med tänderna). O, om det vore sanning--------

Ankarström (som hittills fixerat honom, klappar honom på axeln). Nå väl, min vän — om det vore sanning — — hvad skulle väl hända? Och saken har redan öfverskridit möjlighetens område, den är

säker.-------(För sig) Hexans spådom närmar sig

ein fullbordan.TRETTONDE SCENEN.

DE FÖRRA. FRU SCHRÖDERHEIM.

Fru Schröderheim (inträder långsamt, blek ocb vacklande, sätter sig straxt). Så sjuk jag är, kan jag likväl icke neka mig det sorgliga nöjet att emottaga er, mina herrar —

Ankarström. Ni är sjuk, min nådiga?

Fru S. Hur allt förändrats sedan vi sist råkades — jag möter öfverallt skumma, tåruppfyllda blickar, ur hvilka ännu för kort tid sedan lefnadslust och lycka strålade. (Räcker sin hand åt Ribbing) Tro mig, Grefve Ribbing, jag känner det djupaste deltagande för er smärta.

Ribbing. Så tacksam jag är för detta deltagande, nådig fru, hörer jag likväl icke till det slags folk, som, framhärdande i overksam smärta, tycker om att beklagas. Jag är djupt sårad, — mina sår fordra skyndsam hjelp, och deras balsam heter hämdl

Fru S. Hämd? och på hvem?

Ribbing. På hvem! hvem annars än Essen är min lyckas röfvare?

Fru S. Essen är en man af heder; han handlade på god tro — och vänder sig ert hat mot honom — vore detta lika orättvist som de ofrälses hätskhet mot adeln, som träffar redskapet, i stället för upphofs* mannen !

Ribbing. Ni må ha rätt, min nådiga! —Handlade Essen verkligen blott på god tro, så skall han afstä från sina anspråk på fröken Aurores hand — och min hämd träffe då blott — en annan!

Horn. O — att den måtte träffa den andra! som lönar ynglingens och mannens trofasta och uppoffrande nit, hvilka höjde den andra till makten; med fängelse för den vid grafvens bredd stående gubben, min stackars far!

Fnu S. (med hånande förakt). Jojo/ Alla vilja alt yxan skall gå, men ingen vill hålla t skaftet!Ankarström. Åfven den som vill hålla i skaflel torde kunna finnas!

Fru S. (höjande sig i sin stol). Och «tfr, Kapten Ankarström!

Ankarström. När axel blir moget att afskäras.

Fru S. (med stigande passion). Och «är, när yir axet moget? En mask gnager på min lifstråd. Återstoden af mitt lif måste jag räkna efter timman! Skall då icke, innan den sista timman slagit — axet vara moget? Är det icke redan nu? På frihetstidens ruin uppreser tyranniet sin thron; en thron efter österländskt mönster! Lagarnes helgd faller till intet för tyrannens vilja! Familjelifvets område är icke längre fridlyst! Maken ryckes ur makans armar — bruden ur brudgummens! Ett menlöst barn dömmes till samhällets paria! Påld och godtycke beteckna alla hans steg, och falskhet och hyckleri äro hans följeslagare! — Askmoln samlas öfver Frankrikes jord! Stormen bryter löst! Der dagas frihetens morgonrod-nad! Läggom hand vid verket, att en ny sol, frihetens jo/, äfven snart må lysa öfver vår älskade fosterjord.

Betjbisten (anmälande). Herr Hofstallmästaren Essen, (går.)

Fru S. Han kommer att här möta sin brud! och presentera sig för mig; — men jag kan icke mottaga honom i min närvarande själsstämning. Er arm, Kapten Ankarström! Behagar herrarne följa oss?

Ribbing. Jag anhåller om tillstånd, nådig Fru, att dröja här; — jag har ett ord att säga Baron Essen.

Fru S. Efter hehag! Au revoir då! (Går, åtföljd af Ankarström och Horn.)

FJORTONDE SCENEN. RIBBING (ensam, sedan) HORN.

. Ribbing (ensam). Den afgörande timman slår!Essen (inträdande, ser sig omkring). Ni, ensam här, Grefve Ribbing?

Ribbing. Som Ni ser, Baron, i förväntan på Fröken De Geers ankomst.

Essen (förvånad). Fröken Aurore De Geer?

Ribbing. Hvarföre så förundrad, Baron? Ah! Det är Er kanske obekant, att jag sedan någon tid varit hemligt förlofvad med Fröken Aurore.

Essen. Det är visserligen alldeles nyll för mig — så mycket mera som Fröken De Geer frivilligt skänkt mig sin hand.

Ribbing. Frivilligt? Huru! cher Baron, Ni är duperad antingen af konungen eller af Er sjelf; ty Fröken De Geer gaf vika för Konungens maktspråk för att rädda sin fars frihet. Jag hoppas att Ni, då Ni nu är "aufait" skall afstå från Fröken Aurores hand.

Essen. Hvad Ni här berättar, är i sanning så öfverraskande, att jag icke är i stånd att genast svara, så mycket mindre som jag länge och uppriktigt älskat Fröken Aurore.

Ribbing. Men sedan Ni nu fått erfara att Fröken Aurore älskar mig, så måste hedern förbjuda Er att fullfölja Era anspråk; och jag förklarar för en usling den som skulle vilja begagna sig af Fröken Aurores olyckliga belägenhet.

Essen. Jag har hittills svarat hvarken ja eller nej; men så mycket kan jag säga Er, Grefve Ribbing, att Ni är i ganska stort behof af en lektion i Åö/-lighet.

Ribbing. Hvilken jag accepterar och hoppas få betala med Ert blod, Herr Baron!

Essen. .Och när står lektionen till tjenst?

Ribbing. Om en half timma skola mina sekun^ danter ha äran infinna sig hos Er,FEMTONDE SCENEN.

DE FÖRRE. FRÖKEN DE GEER.

Ribbing (går henne till mötes). Ah, Ni sjelf, min Fröken! O! jag vågar bönfalla hos Er, att Ni måtte bekräfta för Baron Essen, att blott ädelmod, blott uppoffrande kärlek för Er far förmått Er att lofva honom Er hand! Ännu kan ett ord af Er vända allting till det bästa.

Fröken (kallt). Och hvem har underrättat Baron Essen om det Ni behagade kalla mitt ädelmod?

Essen. Grefve Ribbing — men jag vågade icke tro honom.

Fröken (till Ribbing). Och hvad berättigade Er, Grefve Ribbing, till en dylik indiscretion?

Essen. Tillåt mig, min Fröken, att i detta fall taga Grefve Ribbings försvar — och att säga utan förbehåll att Grefve Ribbing kunde icke förvänta att hans underrättelse — såvida den är sann, var en ny-hel för mig; — han måste, likasom jag sjelf, anse mig försl och bäst underrättad af Er.

Fröken. Jag måste tillbakavisa denna förebråelse — den kan icke träffa mig! Jag har noga vägt Och kommer väl ihåg mina ord. Jag har aldrig hycklat — minst för £*r, Herr Baron. Jag har icke talat om kärlek med Er; men jag tillstod för Er uppriktigt, att fast mitt hjerta icke ännu tillhörde Er, jag likväl hoppades att blifva en värdig maka åt Er, som jag högaktar. Att jag icke bekände för Er den flyktiga böjelse som mitt hjerta hyst för Grefve Ribbing — men som genom hans oridderliga beteende numera är fullständigt utplånad.

Ribbing (i förebrående ton). Min Fröken — —

Fröken (med eftertryck). — hvilken, som jag kan försäkra, numera är fullständigt utplånad — skall|Ni räkna mig det till ett fel, då Ni ihågkommer, hur mycket jag oroades af en älskad faders öde? Eller anser Ni mig så föraktlig eller lättsinniga att jag hade varit i stånd att offra Er lefnadslycka — jag talarhär icke om min — för en /ar, om jag icke hade vetat mig ega nog styrka att uppfylla hvad jag lofvat Er? Hvilken flicka har icke drömt en första kärlekens dröm! Hur sällan förverkligas dessa idealer! Fordrar Ni då, Baron Essen, att flickans bjerta med dess ofta barnsliga drömmar och illusioner skall genast öppna sig för den främmande, som är bestämd till hennes make?

Esse*. Men om Grefve Ribbing sagt sannt, så var Ert förhållande till honom långt mera än den ”första kärlekens dröm.

Fröke*. Grefve Ribbing har från min sida in-tel löfte, ingen kär leks försäkran att åberopa!

Esse* (med en blick på Ribbing, som med kors* lagda armar ser med förakt på Essen och Fröken). Jag har då blifvit bedragen — och på mina knän ville jag göra afbön för Er, min ädla, högsinta Fröken! Men jag besvär Er likväl, vid allt som är heligt, att icke hängifva Er åt någon villa — att icke under-skatta Era känslor för Grefve Ribbing! Ni har blott talat om Er far och mig. — Er egen lycka har Ni alldeles satt i bakgrunden; men Gud vare mitt vittne, att denna Er lycka är mig så helig, att jag tusen gånger heldre ville taga afsked från mitt lifs ljufvaste dröm, att få ega Er, än att se en skugga falla på Er fram* tids lugn! Frukta icke för Er fars frihet — jag tror mig i hvilket fall som helst kunna garantera den.

Fröke*. Baron Essen — om Ni antar eller förkastar denna hand, som jag härmed för andra gången — och denna gång med gladt bjerta, bjuder Er, — beror af Er — men aldrig skall eller kan den tillhöra Grefve Ribbing — så sannt jag hoppas blifva lycklig med och genom Er!

Esse* (trycker hennes hand häftigt till sitt hjerta). Tack, Aurore! (sakta till Ribbing) Och nu står jag till Er tjenst, Grefve Ribbing!

(Rid&n faller.)

Slut på Tredje Akten.FJERDE AKTEN.

(Hos Fru Schröder heim.')

FÖRSTA SCENEN.

SCHRÖDERHEIM (blek, med insjunkna ögon och alla tecken af inre ångest, lyssnande vid dörren till inre rummet). Intet ord! intet! — Gud! allsmäktige Gud! Straffa mig hård t, hård t, som jag förtjent! Låt mig förgås i ångest och ånger, blott icke lefva — med ett mord, min hustrus mord på mitt samvete! — Intet! (lyssnande) Intet rör sig derinne. Allting tyst som döden! — Tyst! det talas — men helt sakta, jag hör ingenting! (han tar i låset) Om jag vågade — (han ryser) Nej — jag kan icke — min hand darrar, min själs ångest, min modlöshet revoltera O Gud! GudUTag mitt lif, mitt usla lif, för en gnista hopp! Men — är det då så säkert att allt är för*-loradt? Om hon ändå finge lefva, och också jag för att ångra — och — försona! Försona? aldrig! Hon kan ej förlåta mördaren, som med berådt mod brutit hennes lycka! O, våra drömmar om lycka! Hur hade gått i fullbordan! (lyssnande) Ha! man kommer! Åndt-ligen skall jag då få visshet, och icke längre skola tvifiens qval förtära mig!

ANDRA SCENEN.

DEN FÖRRE. SJUKVAKTER SKAN (kommer hastigt ur sjukrummet, och vill skynda ut till andra dörren).

Schröderheim (håller fast henne). Stanna!

Sjukvaktbrskan. För Guds skull, Herre, släpp mig; — jag måste genast skicka bud till kyrkoherden Flodin-------

Scbröderheim (feberaktigt). Hvarföre? Hvårföre?M

Sjukvakterskan. Hyarföre? År Herrn frän sina sinnen? Hon dör.

Schröderheim (som ofvan). Du ljuger! Hon är icke så farligt sjuk! Hon kan icke vara det!

Sjukvakterskan. Släpp mig! (hon sliter sig lös och skyndar ut.)

Schröderheim. Upp då, upp, du sista qvarlefva af min själs spänstighet, att jag må kunna uthärda den döendes anblick; jag måste, måste se henne, innan dessa ögon, mitt lifs stjernor, sluta sig för alltid. (Han vill gå in i rummet; på tröskeln träder)

TREDJE SCENEN.

FRÖKEN De GEER (emot) SCHRÖDERHEIM.

Fröken (gråtögd och allvarsam). Hvart vill Ni taga vägen, Herr Statssekreterare?

Schröderheim. Hindra mig icke! Jag viY/, jag måste ännu en gång se min Charlotte; höra ur hennes, mun min dom eller läsa i hennes ögon, att hon tager ifrån mig en evig fördömelse, som hotar mig med vansinne!

Fröken (ställer sig i vägen för honom). Ni får icke se Er maka, — åtminstone icke nu. (han drager Fröken ifrån dörren.)

Schröderheim. Men jag säger Er, att jag måste och skall.

Fröken (går ur vägen). Välan då, vägen står Er öppen;—jag hindrar Er icke längre! Gå! —Förläng och försvåra Er makas dödskamp, så vinner Ni åtminstone den öfverygelse, att Ni fullbordat hvad Ni förorsakat — Er makas död!

Schröderheim (stödjer hufvudet i handen mot väggen). Ve mig! Ve mig! Jag är dömd! dömd att lefva, brännmärkt med kainsmärket på pannan.

Fröken (medlidsamt). Lugna Er, Schröderheim! Det är menniskor, som ha gifvit upp hoppet, men

4Hau, som bor öfver oss, kan ännu rädda henne genom elt underverk!

Schröderheim. Nej! nej! Hoppet är ute, är för alltid slocknadt; mitt hjerta säger mig det. Det är sannt, att Gud ofta gör underverk, men icke för en eländig syndare sådan som jag.

Fröken. Jag ber Er, Schröderheim, att aflägsna Er härifrån och söka hvilan. Er röst höres derinne och försämrar högligen den sjukas tillstånd. Nyss, då hon hörde Er tata med sjuksköterskan, vaknade hon ur sin dvala och ville i feberyrseln lem na sin säng.

Sciiröoerheim. O, förjaga mig icke härifrån! Jag vill ju tiga som muren, och ligga som en trogen, fast förskjuten hund på hennes tröskel.

Fröken. Se — jag ber Er, Schröderheim, gå härifrån! Sök tröst i bönen, och när Ni blifvit lugnare, och äfven Charlottes tillstånd det medger, lof-var jag att sjelf åvägabringa ett samtal.

Schröderheim. Jag vågar icke mera lita derpå^ den som famlar i mörkret, törs icke hoppas återse Guds sköna sol; men jag är ett viljelöst barn — jag vill ju lyda — (han går långsamt).

FJERDE SCENEN.

DE FÖRRE, FRU SCHRÖDERHEIM (visar sig på tröskeln och håller sig fast vid dörrposten, dödsblek).

Fru S. (med darrande röst). Elis!

Schröderheim (vänder sig och faller till hennes fotter). Charlotte!

Fru S. (böjer sig öfver hans hufvud och kysser det). Min stackars, stackars Elis! Du lider — för min skull! (Fröken De Geer leder henne till en länstol.)

Schröderheim. Och du, CbarloUe?

Fru S. Frälsningens stund slår snart för mig;

Schröderheim. Blott icke genom döden! Icke så?Ej genom döden, min Charlotte! Den barmhertige skall skånka mig tid att försona mitt brott.

Fru S. Intet brott kan tynga ditt samvete. — Mina ögonblick äro räknade; — du hade spått sannt, min Elis; — jag dör genom egen skuld.

Schrödbrhbim. Nej, Charlotte! Nej! Jag känner tyvärr allt för väl, att om du dör, jag var bofven, som gaf dig dödsstöten, och derföre måste du lefva, lefva — om också blott för min skull.

Fru S. Mina lemmar äro matta och brutna mina krafter — men mitt bjerta slår häftigare och emottar dödsaningen som ett välkommet budskap! O frihet, frihet, bvarefter jag under hela mitt lif förgäfves törstat — ändtligen känner jag din andedrägt fläkta öf-ver mina kinder! Mitt lif var en brokig dröm — en ouverture endast, i hvilken mången dissonans sårade mitt oroligt klappande hjcrta; och döden blir deras harmoniska lösning; och du ville icke förunna mig dö, min Elis!

Schröderhbim. Nej, Charlotte! Annu ligger en lång och lycklig lefnadsbana framför dig — din dödsaning bedrager dig. — Du har ännu krafter ....

Fru S. Herren har förlänat mig en fast vUja> som till sista ögonblicket tycks segra öfver kroppens bräcklighet; solens sista strålar samlas som i en focus — blott ett jordiskt bekymmer fäster mig ännu vid lif-vet. — Hvad skall blifva af den lilla värnlösa, af ditt barn, Elis? — ja ditt barn, den som hoppas försoning, går ieke med en osanning på läpparna evigheten till mötes!

Schröderhbim. Ja, Charlotte, jag vet att barnet är mitt; jag har alltid vetat det och mitt fadersöga skall med den innerligaste kärlek, med den heligaste omsorg vaka öfver henne — —

Fru S. (lutar hufvudet mot stolskarmen). Så, — är jag lugn — nu är jag nöjd. — (till Schröderbeim och Fröken De Geer) Räck mig nu Era händer, J båda, som jag mest älskat på jorden, (det sker) Så, ja sä vill jag dö — och så återse Er i andeverldens republik —Schröobhheim (betraktande frn Schröderheim med hänförelse). Hvad du är vacker, Charlotte! Allt påminner mig om vår lyckas och kärleks vår! Minns du änn’ denna tid af outsäglig lycka? Det var en vårafton; omkring oss blomstrade och grönskade allting i sin gladaste fägring; den lena aftonvind, som hviskade i trädens toppar, tycktes sjunga en lofsång till Herrans ära, som frigjort den stelnade naturen ur sina hårda fjettrar; vi sutto midt emot hvarandra — öga mot öga; — din hand låg i min — vi visste intet utaf — intet ljud kom öfver vara läppar — men våra hjertan hade funnit hvarandra som våra händer — tårar fuktade våra ögonlock — — (ser närmare på henne) men tyst — tyst — intet ord mera —bon har slumrat in! Hur’ hennes

anletsdrag klarna! Hur ljuft hon måste drömma! Sof! min älskling, sof! Guds englar om-sväfva dig — och vakna se’n frisk och lycklig, som du varit i vår första kärleks dagar. Dränk sorgerna i Lethes ström och låtom oss återvända till barndomens oskuld och glädje!

FnÖKGiN (som hittills under synliga tecken till ångest känt på fru Schröderheims hand och läppar, faller med ett ångestskri till hennes fötter). Charlotte är död!

Schröderukim (ser häpen och vred på henne). Död! Ni är tokig! Ar detta dödens bild? (Med stigande ångest) Nej! se — hon slumrar blott och ler i drömmen! (Med hög röst) Fakna nu, Charlotte, vakna! men nej — sakta — med en kyss vill jag väcka henne ! (han kysser henne och far med ett skri tillbaka). Ha! hon är död, död, död! Du död, Charlotte! och jag usling lefver — O! vore det blott saknadens tårar, Charlotte, som flyter vid din graf, i sjelfva denna melankoliska smärta ligger poesiens tröst! —Men hvem befriar mig från ångrens och samvetsaggets mask som fräter vid mitt hjerta! Hur hon ler! Nej! Du kan icke vredgas på mig! Charlotte! en ljusets engel sväf-var du inför Guds thron och beder om förlåtelse för din — banemanl (Han döljer sitt hufvud i hennes knä).FEMTE SCENEN.

t

DE FÖRRE. KONUNGEN.

Röst (utifrån). Herr Statssekreteraren är här inne, Ers Majestät!

Konungen (inträder och står öfverraskad stilla). Quelle groupe touchante. (Han närmar sig Schröder-heim, och klappar honom på axeln) Elis! (Schröder-heim vänder hufvudet utan att stiga upp).

Schröderheim. Hvem är det?

Konungen. Det är jag, Elis, din konung, din vän, som vill höra hur’ det nu för tiden är med dig; jag har pä så länge ej hört ulaf dig? Hur’ mår din hustru?

SchrÖderheim. Sire! Ni är min konung och min — vän — det är sunnt! Hur’ jag mår? Här ligger min maka — död — och det är vurt verk, Sire!

Koisungen. Oh! Är din älskvärda Charlotte död? Jag beklagar sorgen, min stackars Elis, och befriar dig tills efter begrafningen från all tjenstgöring. Adieu à bientôt, cher ami! (I det han går, för sig) Je n’aime pas les scènes larmoyantes!

Scenförändring. Bos Fersen.

SJETTE SCENEN.

En betjent (går öfver scenen och anmäler, öppnande en dörr). Herr Friherre Carl De Geer!

Fersen (kommer in). Han är välkommen! (Betjen-ten går ut).

De Geer (träder in). Jag lyckönskar dig till din återvunna frihet!

Fersen. Och jag dig, att du aldrig förlorat

din!

De Gebr (förlägen). Jag hade derigenom tillfälle att på riddarhuset förfäkta frihetens och laglighetens sak. — Fersen. Du påminner mig om soldaten, som flydde ur den hetaste striden, och på förebråelsen för feghet svarade: ”jag bevarar mitt lif för kommande strider.” Apropos! Du gifter bort din dotter?

De Geer. Med Hofstallmästaren Essen; jag hoppas partiet har ditt bifall?

Fersen. Essen är en man af heder, fastän just icke min man: således vore mot sjelfva partiet ingenting att invända, — men så mycket mera mot sättet, hvarpå det kommit till stånd. (De Geer tiger förlägen). Nå, bvad nytt på den politiska horisonten? Som du vet, hafva inga underrättelser kunnat genomtränga mina fängelsemurar?

De Geer. Så vet du ännu ingenting om den sprittnya författningen under namn af ”Förenings- och

Säkerhetsakten”, hvarmed Hans Maj:t ämnade öfver-raska oss?

Fersen. Intet ord!

De Geer. Dess innehåll är ”souverainitelen.” Inga riksdagar mera utan konungens vilja! Konungens rätt att börja anfallskrig utan Ständernas hörande! Och efter att sålunda ha förryckt hvarenda § i 1772 års Regeringsform, slutar denna hyggliga akt med dessa ord: ”Regeringsformen af d. 21 Aug, 1772 blifver oförändrad beståndande i allt, som ej genom denna akt blifvit ändradt.”

Fersen. Och den är af Ständerna antagen?

De Geer. Ej utan hård strid af de ofrälse stånden och under löfte om privilegier på adelns bekostnad.

Fersen. Och Adeln? —

De Geer. Inlade den mest lugna och värdiga protest mot denna akt af våldsamhet, hvarigenom hela saken har förfallit —

Fersen. Som det lycksl — Nationen är ju till i dag bjuden på ett skådespel, hvilket i hemskhet öfver-går sjelfva Spaniorernas tjurfäktningar.

De Geer. Ja! kungen har på det bestämdaste vägrat nåd för Anjalaförbundets officerare.Fersen. Deras dödsdom var rallvis, deras död vore orättvis. Jag ämnade just nu änn’ en gäng, den sista i mitt lif, uppvakta konungen, för att fordra de dömdes benådning.

De Geer. Så lemnar jag dig och önskar dig af allt mitt hjerta framgång, fastän jag tviflar derpå. ^ Fersen. Adieu, De Geer! (De Geer går).

SJUNDE SCENEN.

FERSEN ensam; sedan BETJENTEN.

Fersen (ser efter honom med förakt). Stor i ord, klen i handling! Så har det gått i alla tider; så går det i vår! Under riddarhusets spillror ville han låta begrafva sig; men — gifter bort sin dotter mot sin och hennes vilja — för att undgå fängelse,

Betjenten (inträder). Kapten Ankarström!

Fersen. Hvarföre har du icke visat bort honom?

Betjenten. Han visste att Ers Excellens var hemma.

Fersen. Så låt honom komma in!

ÅTTONDE SCENEN.

FERSEN. ANKARSTRÖM.

Fersen. Hvarmed kan jag stå herr Kapten till tjenst?

Ankarström. Jag kommer att lyckönska Ers Excellens till er återvunna frihet.

Fersen (torrt). Tack!

Ankarström. Tyranniet lyfter sitt hufvud högre och högre! Sveriges historia har ingen akt af större våldsamhet att uppvisa än patrioternas fängslande.

Fersen (kallt). Vi äro likväl på fri fot igen.

Ankarström. Ar Ers Excellens au fait med den politiska ställningen?

Fersen. Fullkomligt!Ankarström. Och huru tror Ers Excellens skall allt detta sluta?

Fersen (rycker på axlarna). Gud vet! Och hvad tycker ni sjelf, Kapten?

Ankarström. Jag tänker som Hippocrates: der läkemedel icke hjelpa, hjelper jern, och der ej jern 5- eld.

Fersen (kastar en forskande blick på honom). Jag förstår er icke, Herr Kapten!

Ankarström (ser likaledes forskande på honom). Verkligen icke, Ers Excellens?

Fersen. Eller, Gud förbjude att jag förstått er rätt! Ni har något att anförtro mig — en idé — en plan (fattar hårdt hans arm och fixerar honom skarpt). Välan! jag är beredd att höra och lofvar er tystlåtenhet; men se på mig, öga mot öga, och uttala detta hemska ord, som sväfvar er på tungan, om ni kan och vägar det! (Ankarström ser på Fersen, men sänker sedan tigande sin blick). Välan! Ni tiger och dermed har ni tillräckligt uttalat domen öfver er sjelf; och detta ord förblifve då också outtaladt. Hvad h varje religiös, hvarje sedlig, hvarje politisk lagstiftning stämplar som det mest ajskyvärda brott, det som upprör hvarje hederlig menniskas känsla — inbilla er icke, Kapten, att sådant är chimérel det är i det ena som andra afseendet vansinne, och jag förbannar den historiska princip, som ursäktar och förgyller Bruti gerning med svepskäl af fosterlandskärlek. Men äfven utan afseende på sakens moraliska sida, är det icke mindre ett vansinnets foster från klokhetens synpunkt sedd. Den lefvande är menniska, den fallne i nationens öga, en martyr, ett helgon utan fel, en Gud; och folket hembär frivilligt, som tacksamhets- och försoningsgärd, åt hans efterträdare all den makt som företrädaren endast under hårda strider och blott steg för steg kunnat eröfra. Nu känner ni min tanke, Kapten. Nu vet ni att min fångenskap icke förändrat mina tänkesätt; nu vet ni också, hvar-före ni både i egentlig och figurlig mening så ofta förgäfves klappat på min dörr — och dermed adieu,Kapten, och må aldrig mera våra vägar korssa hvarandra!

Scenförändring. På Slottet.

NIONDE SCENEN.

Konukgein (kommer läsande ur sitt kabinett). ”Dessa, allernådigste konung, äro de hufvudsakligaste skäl, hvarföre Ridderskapet och Adeln icke vågat antaga den af Eders Kongl. Maj:t i Nåder föreslagna säkerhetsakt, och får på dessa skäl underdånigst förbehålla sig att städse få orubhadt förblifva vid hvad den fastställda och af Rikets Ständer enhälligt antagna och besvurna regeringsform af år 1772, hvilken ej gillar någon grundlagsändring utan konungens och alla 4 ståndens enhälliga beslut, bokstafligen innehåller.” — Vraiment; ett aktningsbjudande fastän ofruktbart motstånd. Det är nöje och ära att mäta sig med en sådan vederpart! (Han lägger skriften på skrifbordet och blir varse ett annat papper). Se der! en dikt af Leopold; låt se hvad det innehåller! (läser):

Ja, konung! hämdens fackla släck,

Den skrämda sångmön återväck Ur dessa fasors dröm; — med mindre Du vill, att hon din lager binder Med händerna darrande af skräck Och dödens färg på sina kinder.

(Kastar bort papperet vårdslöst). Ett råd att benåda Anjalaförbundets officerare. Monsieur Leopold est fou! Dessa herrar poeter lära sig aldrig begripa att de blott finnas till för mitt tidsfördrif, och icke som mina rådgifvare. Den dagen, jag gjorde första steget på olaglighetens och våldsamhetens bana, betraktade jag — och kanske icke med orätt — för den olycksaligaste i mitt lif. Nu en gång ett godt stycke på denna stråt är intet återvändande tänkbart; äfven en dumkel får man icke göra till hälften och fältropet heter numera blott ”En avant.” Under en tid, då Europas konungar darra på sina throner för revolutionsspöket som utgår från Frankrike, vill jag gifva ett lysande exempel på en monark, som icke allenast ej ger efter för folketsdemokratiska syften, utan äfven kringskansar och befäster sin thron för everldeliga tider; och denna statskonst blefve min sons hufvudsakligaste arf! Två timmar blott och allt är öfverståndet.

Essen (inträder). Ers Maj:t! Landtmarskalken Grefve Lewenhaupt väntar i förmaket på Ers Maj*ts befallningar.

Konungen. Får inträda. (Essen går). Af honom åtminstone är intet motstånd att befara.

ELFTE SCENEN.

KONUNGEN. LEWENHAUPT.

Konungen. Jag vill betyga er min fullkomligaste belåtenhet och tillfredsställelse, herr Landtmarskalk, öfver ert ådagalagda nit under denna riksdag; och hvad på mig beror, skall jag ingenting försumma att godt-göra er den straffvärda missaktning ni af era ståndsbröder fått röna!

Lewenhaupt (djupt bugande). Ers Maj:t är allt för nådig! •

Konungen (tager ett papper från bordet). Som ni vet, herr Landtmarskalk, är ”förenings- och säkerhetsakten” af de tre ofrälse stånden anlagen och af deras resp. talmän undertecknad. Det fattas på detta dokument således blott er underskrift för att gifva det laglig och bindande kraft.

Lewenhaupt. Men jag vågar allerunderdånigst re-plicera, att Adeln har protesterat mot denna akt.

Konungen. Men m*, herr Grefve, är icke blott Adelns talman, utan äfven riksdagens Landtmarskalk; och derföre var så god och skrif under! (Han räcker honom papperet och pennan; Lewenhaupt skrifver efter någon tvekan).

Konungen (som ser på hur L. skrifver, dikterande): ”A Ridderskapets och Adelns vägnar” ...

Lewenhaupt (vänder hufvudet). Men Ers Maj:t...

Konungen (i befallande ton). Skrif, säger jag!Lewemui pt (skrifver ocb räcker sedan papperet åt konungen). Har Grs Maj:t något vidare att befalla?

Konunfen (ironiskt). Intet för momangen! dock blir er underskrift till riksdagens slut vår hemlighet. Adieu, cher comte; jag förblifver er välbevågen! (Le-wenhaupt går).

TOLFTE SCENEN.

KONUNGEN. Sedan ESSEN.

Konungen (ensam). Må då Adeln vagga sig i säkerhetens drömmar; nu har jag den i mina händer.

Essen (inträder). Grefve Fersen vågar i djupaste underdånighet anhålla, att Ers Maj:t täcktes i nåder emottaga honom; det är, säger han, sista gången han vill framställa en dylik begäran.

Konungen. Återigen Fersen, sedan han nyss lem-nat fängelset! (efter något betänkande) Får gå! (Essen går) Välan! för sista gången — jag tar honom på ordet!

TRETTONDE SCENEN.

KONUNGEN. FERSEN.

Konungen. Hvad för Er denna gång till mig, Grefve Fersen?

Fersen. En underdånig bön, Ers Maj:t, lika mycket dikterad af medlidande för olyckan, som af upp-rigtigt nit för Ers Maj:ts rykte såsom god och mild regent.

Konungen. Ni talar om Anjala-officerarne, Grefve Fersen. Anser Ni dem icke brottsliga och förtjentaaf dödsstraffet?

Fersen. Det gifves handlingar, Ers Maj:t, öfver hvilkas brottslighet menniskan knappt kan eller bör vara domare, men som mensklig rättvisa är nödsakad att draga äTven sådana handlingar under sin jurisdiction, har alla länders lagstiftning skänkt regenten det skönaste prerogativ, att gifva ”nåd?.Konungen. Således räknar Ni äfven officerarnes olydnad mot sin konung Ull handlingar, öfver hvilkas brottslighet det icke tillhör Oss att dömrna!

Fersen. Det vare långt ifrån mig! tvärtom anser jag dem derför ha förtjent döden; men de hade likaväl som konungen besvurit 1772 års regeringsform och sågo uti kriget mot Ryssland, med mer eller mindre orätt, ett anfallskrig och dermed ett brott mot den besvurna regeringsformen.

Konungen. Och hur’ tror Ni, Grefve Fersen, att det skulle stå till med all lydnad och disciplin, om officerscorpsen finge sätta sig till domare öfver sin konungs handlingssätt?

Fersen. De äro, rättvist dömda till döden; nåden återstår!

Konungen. Och det säger Ni\ Grefve Fersen? Och hvem var det då 55, som skickade Grefvarne Brahe och Horn till schavotten och hindrade min salig fader att begagna sig af regentens skönaste preroga-tiv, ”att benåda”? Föllo deras hufvuden för olydnad mot lagen eller lydnad för konungen?

Fersen. Jag hade redan äran att svara Ers Maj:t vid ett föregående tillfälle, att de dogo för försöket alt omkullkasla regeringssättet! Men efter att ha förgäfves vädjat till Ers Maj:ts mildhet, vågar jag erinra om Ers Maj:ts egna intressen. Ett misstag kan rättas. Hvad menniskan felar kan hon försona; men de döda väckas icke ur sina gr af v ar, och ångern kommer för sent.

Konungen. Ni är alltför ömtålig om mitt samvete, Grefve Fersen. Jag sköter dessa angelägenheter sjelf.

Fersen. Så har jag ingenting vidare att uträtta här, och drager mig för alltid ur staden, bedjande Gud att Ers Maj:ts regering måtte bli lyckosam, och att min fruktan icke må gå i fullbordan.

Konungen. Bon voyage, Monsieur le Comte. (Fersen går.)FJORTONDE SCENEN.

KONUNGEN (ensam, går till fönstret och ser ut.

Sedan) ESSEN.

Konungen. Hur’ folkmassan tränges till afrätts-platsen! Hur’ besynnerligt att de kunna finna nöje uti att se blod flyta! Hm! det är ju jag sjelf som ställer till spektaklet! Om det blott redan vore förbi! — Hvilken trängsel derute, hvilken obehaglighet här! Jag är misslynt; jag saknar Schröderheim. Jag längtarjjof-ter sällskap och förströelse! (han ringer; Essen inträder) Skicka efter Bellman, Essen! Han skall genast komma hit med sin lutha, och kom du sjelf in igen. (Essen går.) Sångaren, som så ofta fördrifvit molnen från min panna, är i detta ögonblick den jag mest behöfver. (Essen inträder.) Låt oss prata, Essen! Hur aflopp din duell med Ribbing?

Essen. Han är sårad — men lyckligsvis icke farligt.

Konungen. Ribbing är un vaurien; en god lektion hade icke skadat den gynnaren! — När står ditt bröllop med Fröken De Geer?

Essen. Jag vet icke ännu, Ers Maj:t.

Konungen. Hvarföre så enstafvig och melankolisk, min vän?

Essen. Får jag i underdånighet fråga Ers Maj:t, om det är Ers Maj:ts verkliga mening att låta Anjala-officerarne dö ?

Konungen. Du känner mitt beslut!

Essen. Så får äfven jag hos Ers Maj:t anhålla om mitt afsked från mina befattningar.

Konungen. Jaså! Äfven du anser dödsdomen för Orättvis och vitl öfvergifva mig? Välan! gå! Jag var en dåre att räkna på tacksamhet!

Essen (fallande på knä för Konungen). O! Ers Maj:t, kalla mig icke otacksam! Mitt lif, mitt blod är jag i hvarjje stund beredd att uppoffra för Ers Maj:t. Om dödsdomen är Hittvis eller icke, förstår icke jag att bedöiiima, och jag hyser del bliudaste förtroendetill min konungs rättvisa I Men min konung skall icke fordra af mig, att jag förblir en likgiltig åskådare till vänners och slägtingars död på schavotten! Jag vill härifrån och åtminstone för nàgou tid lemna denna skådeplats, som har sett så mycket ädelt blod dyta!

Konungen (efter något betänkande, räcker honom handen). Välan! res! Jag förblifver ieke desto mindre Eder vän, Essen!

Essek (med smärta, fattar konungens hand). Ert sista ord, Sire?

Ko iv UK g en. Milt sista! Adieu! (Essen går, sedan han kysst konungens hand.)

FEMTONDE SCENEN,

KONUNGEN (ser efter honom och

gör min af att återkalla honom). Ess-Nej! han

må gå! (med smärtsam ironi) O! jag är nu en stor och mäktig konung! Souverain! Men hvar äro mina vänner? De gick! Den siste gick! Välan! så mycket mera skall jag blifva en sträng men rättvis souverain på min ensliga höjd!

Ankarström (anmälande). Bellman af vaktar Ers Maj:ts befallningar.

Konungen. Han må komma in! Sel te rs vatten och Champagne! Och Ni sjelf, Ankarström, vänta här mina befallningar! (Ankarström går.)

SEXTONDE SCENEN.

KONUNGEN. BELLMAN. (Sedan) ANKARSTRÖM. (En betjent kommer med en bricka med det begärda och går).

Konungen. Hjelp mig skingra mina bekymmer med din sång, kära Bellman!

Bellman. Åfven jag har bekymmer, Ers Majd! Jag kommer direkte från ett sorgehus, der jag begrå-.tit min hulda beskyddarinna, Aona Charlotte (klockringning och trumhvirfvel) Schröderheim.

Konungen. Så mycket skönare blir utan tvifval din sång! — Din sångmös hänförande och oemotståndliga makt ligger just i den melankoli, som sväf-var öfver lifvets glädje och ysterhet, liksom Guds ande öfver vattnen! (ånyo trumhvirfvel.)

Bellman. Men trummans dån, som öfverljudar dödsens och förtviflans ångeslkri, är ett föga passande accompagnement till min lulhas melankoliska toner!

Konungen. Hvad beböfver skalden bry sig om den yttre verlden med dess buller och sorl. Han bar ju ständigt sin rika inre verld, till hvilken han kan ta sin tillflykt.

Bellman. Tror Ers Maj:t det? Hvad vore vi skalder väl utan beröring med denna yttre verld, och vore henne förutan väl ens skaldekonsten tänkbar? Vår sång är alltid blott verldens reflex under poetisk belysning, historien efter genomgången poetisk reningsprocess — och derföre fruktar jag, Ers Maj:t, att min sång emellan Anna Charlottas bår och Anjaia-office-rarnes dödskamp skulle blifva föga egnad att roa och uppmuntra Ers Majrt.

Konunge* (skjuter glaset till honom). Drick9

Bellman, så går det nog! (Bellman dricker ut glaset) Annu ett glas, Bellman! (han dricker) Nå Mollberg, hur' är det fatt?

Bellman. Jo, Ers Maj;t, nu tror jag skall det gå! (Han sätter sig, vid en vink af konungen, och sjunger vid luthan ur Ep. 46:)

""Undan ur vägen, ge rum åt kuriren,

""Gå ur vägen för Mollberg ulan stryk och tvång1 ™ - -

"He! He! Korpral Mollberg, hvartbän så hastig! i flygande fart?" y

""Hvem för tusan vågar uppehålla Korpral Mollberg när han är ute att bjuda på graföl? Jaså! det är dödgräfvarn! Gutår Fröman! Gulår! Gläd dig, Fröman! Godt frö för din befisvarfvarträdgårdl""""Hvem är död, Korpral I"

""Hvem som är död, kan du fråga? Skapelsens mästerstycke, den herrliga Anna Charlotte har lemnat Tår smutsiga och törstiga planet, och hennes ande sväfvar nu, icke längre fjettrad, fritt öfver Wallhallas "Gröna lund". (Sjunger:)

Hjcrtat mig klämmer,

Sorgligt jag stämmer Qvinten på min fiol.

Men hvem kommer der blixtfull och raglande med glaset i handen? För tunnor tusan, ä' det icke Korpral Movits! Nu gör han en svängning, höger om! Pandau! nu ligger han i rännsten och tycker sig väl bäddad! Han snarkar

som ett svin! Vakna Movitz, vakna! (Sjunger:)

Hör klockorna med ängsligt dån —

Vakna Movitz, vakna! Mästermannen slipar sitt svärd! Krigskamrater gå till döden! Stormvinden far genom trädens toppar! Vågorna brusa! Blixtarne flamma! Trädena skälfva! Stjernhimmeln försvinner! Små-foglarne gömma sig skygga! Menniskäfh spritter upp ur sina hemska drömmar! Ormen lurar! Ondskan vakar! Stig upp, Movitz!

Konungen (dricker). Nog, Bell man!

Bellman (fortfarande). ^Stirrande ögon, blodlösa läppar! Klockorna klämta! Käringar flämta! Barnungar grina! Flickungar flina! Hitsch! flyger ett hufvud från kroppen! Blodet stänker i strömmar olhkring! för fan! det var en förbaskad fläck på min oskuld! Ett skri far genom luften! — Nu öfverallt åter dödens tystnad!

(Sjunger: Epist. 21).

Skyarne tjockna,

Stjernorna slockna.

Stormarna tystna, som örat uppfyllt.Movitz vaknar ändtligen och sjunger:

(Sång 21.)

Tycker du att grafven är för djup,

Nå, min bror, så tag dig då en sup.

Ja, rätt Movitz! låt oss dricka! Menniskan dricker drufvans rödaste blod; Tigern menniskans! ”Ja, sa* Movitz, Skål! lefve kungen!”

Konungen (bleknar). Sluta, Bellman!

Bellman (fortsättande). Movitz somnar ånyo med glaset i banden. (Konungen lyfter upp glaset, för att dricka; Bellman griper i strängarne, så att de springa, och sjunger med kraft:)

Drick ur ditt glas — se döden på dig väntar, Slipar sitt svärd och vid din tröskel står!

(Han kastar luthan ifrån sig och låter gråtande hufvu-det sjunka.) O fasa, fasa, fasa!

Konungen (tillintetgjord, låter glaset falla ur sin hand och upprepar sakta orden: drick ur ditt glas — se döden.på dig väntar! (Han skrifver hastigt några ord på ett papper.)

Ankarström (i fonden, fixerande konungen). Drick ur ditt glas, se döden på dig väntar!

Konungen (lemnar det skrifna papperet åt Bellman). Skynda, Bellman!

Bellman (läser och faller till konungens fotter, hvilka han kysser). Tack, Sire! (han skyndar ut.)

Konungen (för sig). Drick ur ditt glas, se döden på dig väntar! — Hvad har jag gjort! En öfverilning! Jag har tecknat min dödsdom i deras benådningsakt! Men så många menniskolif, som bero af ett ögonblick! Allsmäktige! och hvilka ögonblick, evigheter! Min kraft är bruten, min stjerna slocknar! (hans blick faller på Ankarström, som står der med lurande blick, med mörk uppsyn) Ni här kapten Ankarström? (för sig) Jag trodde mig vara ensam!

Ankarström (djupt bugande). På Ers Maj:ts höga befallning!Konungen. Gå! Jag vill vara ensam. (Ankarström går) Hvilken blick! En basilisks ögon, som komma hjertat att frysa! Hvad sade hexan: Tre år häreftert Bellman (störtar andfadd in). Ers Maj:t! Ofverste Hästeskos hufvud har fallit! De öfriga äro räddade!

Konungen (för sig). Tyvärr! — och tre år härefter?

(Ridån faller).